

VIENYBĖ

1886 • OUR 95TH ANNIVERSARY YEAR • 1981

95 M. 3 N.

192 Highland Blvd.
Brooklyn, N. Y. 11207

1981 M. VASARIO [FEBRUARY] 13 D.

Telephone
[212] 277-7257

50 CENTŲ

Audra Avizienytė, 15 metų amžiaus pagarsėjusi modeliuotoja.

Audra Avizienytė tapo viena žymiausių modeliutojų Chicagoje

Chicagietės Audros Avizienytės kelias į Amerikos modeliavimo viršūnes buvo viena iš mažiausiai įtikėtinų istorijų — tokių, kokias normaliai randame ne realiame gyvenime, bet pasakų knygoje.

Nežiūrint, kad ši kukli 15 metų gimnazijos antraklasė modeliuoja tik apie tris mėnesius, ji jau spėjo įeiti į pirmąjį dešimtuką gerųjų Amerikos modeliutojų, kurios sausio mėnesį buvo pakviestos į Italiją ir ten per ištisas dešimtį dienų modeliuo.

Audrą, galima sakyti, "atrado" italų filmų režisierius Franco Zeffirelli, kuris praėjusių metų spalio mėn. Chicagoje filmavo "Endless Love" filmą. Tame filme, kaip statistė pasirodė ir pati Audra, kuri tuoj pat patraukė režisieriaus akį, ir šis ją padrašino nedelsiant siekti modeliutojos karjeros.

Jaunoji Audra tą mintį perdavė tėvui. Nežiūrint jog motina priešinosi, tėvas tuojau susisiekė su keliais lietuviams fotografais profesionalais, kurių nuotraukas vėliau pasiuntė modeliavimo agentūroms.

Agentūros susidomėjo. Chicagoje ją tuoj angažavo Susanne Johnson agentūra, o New Yorke — Eileen Ford. Tuoj prasidėjo jau tų agentūrų žinioje esančių fotografų Audros fotografavimas grynai komerciniams reikalams. Ir štai, vienas žymesniųjų Amerikos madų žurnalo "Vogue" savo vasario mėnesio numeryje jau įdėjo vieną Audros

modeliuotų madų nuotraukų.

Jai buvo pasiūlyta tuoj vykti modeliuoti į Europą. Buvo sutarta vykti į Paryžių, bet trumpai prieš pat išvykstant, sužinota, kad — ten sustreikavo fotografai, tai kelionė pakeista ir nutarta vykti į Romą. Čia Audra vyko kartu su savo tėveliu Karoliu (jis yra aktorius Lietuvių Operos choristas), abiem gaunant pilną kelionės išlaidų bei pragyvenimo atlyginimą ir, žinoma, honorarą. Ten darytos nuotraukos netrukus turės pasirodyti "Harper's Italian Bazaar" žurnale.

Apie Audrą rašė ir Amerikos spauda: Chicago Sun-Times, Washington Post. Vienas iš Chicagos pramoginių žurnalo — "Chicago Faces" 1981 m. vasario-kovo numeryje įdėjo Audros nuotrauką su informaciniu aprašymu, pabrėždamas, kad Audra per kelis mėnesius tapo "one of the leading models in Chicago", nežiūrint, kad čia yra tūkstančiai modeliutojų, kurios ilgus metus lankė įvairias modeliavimo mokyklas, ir šiam darbui specialiai gerai pasiruošusios.

Jos nuotraukų tuoj turėtų tilpti ir "The New Yorker" žurnale. Kas dabar Audrai stovi prieš akis? Kadangi ji dar tebelanko gimnaziją (University of Chicago Lab. School), šiuo metu ji tegali modeliuoti tik du vakarus savaitėje. Tačiau vasaros atostogų metu ji jau įsipareigojo vykti į New Yorką, ir

ĮVAIRIOS AKTUALIJOS

Įvykiai El Salvadore

Pernai El Salvadore, Amerikos kaimyninė vidurio Amerikoje valstybėje ginkluotuose susikirtimuose tarp kairiųjų ir dešiniųjų bei valdžios — žuvo net 10,000, jų tarpe clevelandietė lietuvaitė vienuolė Kazel-Kazlauskaitė su trimis draugėmis. Jas nužudė dešinieji.

Kairiuosius apginkluoja Kuba, kuri drumsčia ir Salvadoro kaimyną Guatemalą. Kitas kaimynas — Nicaragua, kairiųjų pastangomis išsibodėjo amerikiečių remto diktatoriaus Somozos. Washingtonas paskyrė 75 mil. dol. Nicaragai atsiųsti. Dabar nusprendė Salvadoro valdžiai teikti ginklų, nes Kubos ginkluojamieji kairieji nėra Amerikos draugai.

Neįkandamas riešutas šioj srity ir kituose Pietų Amerikos kraštuose, tai sveika žemės reforma. Gausūs bežemiai kiekvienas nori po savo sklypelį, bet dvarų (čia vadinamų "plantacijomis") savininkai šaukiasi kariškų diktatūrų, reformai neprileisti. Kliudo ir ekonominis faktas, kad smulkūs ūkininkai vargu begalėtų tiek pagaminti kavos, bananų ir kitų gaminių pasaulio rinkai, kurie šioms kraštams sudaro milžinišką dalį pajamų. Washingtonas turės rasti būdų, kaip bežemius ir dvarponius patenkinti. Ar ras?

Demokratams ramintis

Rinkimus pralaimėję demokratams ramintis įvairiais pareiškimais. Buvęs viceprezidentas Walter F. Mondale, pavyzdžiui, pareiškė: "Pralaimėjimas naudingas tuo, kad duoda progos viską iš naujo pergal-

čia ilgesnį laiką padirbėti. Taip pat gavo pakvietimą vėl vykti Europon.

Kadangi Audra 16 metų sulauks dar tik šį rudenį, tai jos nuotraukų madų ir kituose žurnaluose, kaip atrodo, dar ilgai matysime.

Audros ateitis garantuota, o taip pat kvėpia ir gerais pinigais. Jau ir dabar, pagal savo darbo valandų skaičių, ji uždirba žymiai daugiau negu abu tėvai sudėjęs į krūva, o kas bus, kuomet ji modeliavimui galės atsidėti pilną laiką! . . . Taip pat prieš akis gali būti ir karjera filmuose bei kitur.

Tad lauksime naujų Audros pasirodymų. Tikimės, jog Audra dar labiau sudrebins pasaulį, ko jai ir linkime.

Edvardas Šulaitis

voti." Massachusetts senatorius, graikų kilmės Paul E. Tsongas, sako: "Kai biznis gerai eina, galima liberališkai pinigų žarstyti. Bet kai ekonominis pyragas sustoja pūstis, išviešpatauja kitoks oras." Colorado senatorius demokratas Gary pranašauja: "Duodu Reaganui 18-24 mėnesius mums įrodyti, kad ir jis neturi vaistų."

Kiti demokratams nurodo, kad už Reaganą balsavę amerikiečiai pamiršo, jog demokratų partija Ameriką išvedė iš 1929 metų ekonominės krizės ir įvedė Social Security bei Medicare. Amerikos atstovu Jungtinėms Tautoms tarnavęs demokratas David Patrick Moynihan priminė, "Žmogaus teisės yra vieningas ginklas, kurį turime laisvės ideologijai ginti. Turime žaisti kortomis, kurias likimas rankoms padalino. Turime ginti laisvę ir siekti jos praplėtimo, nes jei ji siaurės, siaurės ir mūsų laisvė. Čia nereikia bijoti nei valdžių nei visuomenės klaidingų nuomonių."

R. Miezelis — didžiulės bendrovės prezidentas

Raimundas Miezelis, vienas iš Santaros-Sviesos sąjūdžio steigėjų ir pirmųjų vadovų, taip pat su kitais ir garsiosios išeivijos lietuvių krepšininkų kelionės į Lietuvą organizatorius, jau virš dešimtmečio gyvena Cali, Kolumbijoje. Šiuo metu yra milijoninės Carton de Colombia firmos prezidentas. Si firma savo ruožtu yra American Container Corporation dalis. R. Miezelio valdoma firma yra pati stambiausioji pakavimo priemonių gamintoja visoj Lotynų Amerikoje. Tuo pačiu ir R. Miezelis yra vienas pačių iškiliausių ir galingiausių lietuvių kilmės pasaulinių biznio egzekutyvų.

Kolumbijoje gyvendamas, nepasitraukė iš lietuvių veiklos. Neseniai tapo išrinktas naujuoju Kolumbijos L. B. valdybos pirmininku. Su kitais suorganizavo gerai pavykusias Kolumbijos lietuvių kultūrinės dienas, į kurias P. L. B. lėšomis buvo nuvykusios tautodailininkės Anastazija Tamošaitienė iš KanaDOS bei Aldona Veseikienė iš Chicago, taip pat chicagiečiai solistai Nerija Linkevičiūtė ir Bernardas Prapuolenis.

Nepriklausomoje Lietuvoje lietuviams neturėjo bėdų su juodukais, bet Amerikos Lietuvoje jau pradeda turėti, ir tai nelabai smagu . . .

VIENYBĖ

THE OLDEST LITHUANIAN NEWSPAPER IN THE WORLD

Was established in 1886 by Juozas J. Paukstys in Plymouth, Pa. Entered as Second Class Matter October 23, 1907, at the Post Office in Brooklyn, N. Y. **Vienybė** is published bi-weekly by Valerie Tysliava and son Joseph N. Tysliava. Editor: Jonas Valaitis; Managing Editor Valerie Tysliava; Assistant Ann Waivada; Business Manager and Photo Editor Joseph N. Tysliava; Senior Editor Vytautas Širvydas. Contributing Editors: Demie Jonaitis, Juozas Kreivėnas, Edvardas Sulaitis, Vytautas Zalatorius.

Subscription rates: \$10.00 for one year. Advertising rates on application. All rights reserved. Editorial and Administrative Offices at 192 Highland Blvd., Brooklyn, N. Y. 11207. Telephone: APplegate 7-7257.

Publication No. 659180

mes

Vytautas Širvydas

1981-aisiais Vienybei sueina 95 metai. Gražus amžius! Gimusi pereitime šimtmetyje, ji būdama vos 14-kos metų (trimis metais senesnė negu pagarsėjęs Eifelio bokštas, kuris žavėjo Tysliavą, Paryžiuje) ji įžengė į modernųjį amžių, su jo dviem pasauliniais karais, pasauline ekonomine krize, nepriklausomos Lietuvos atsistatymu ir jos netekimu. Ji pergyveno daugelį kitų sukrėtimų, kurių net ant jaučio odos nesurašytume. Bet visą laiką išlaikė tautinio liberalizmo principus aukštumoje! Išsismarkėjanti žmonijoje kova už žmogaus bei tautų teises — įrodo šių principų gyvybinę svarbą!

Šiuo metu Vienybė dar tebegyvena ir stengiasi nugalėti ekonomines bėdas viskam nesvietiškai pabrangus. Ji sunkiai pergyvena nemalonų Amerikos lietuviams Giltinės užmoji iš gyvenimo pašalinti vieną po kito mūsų tautinius veikėjus — veteranus. Vienybė taip pat skaudžiai pergyvena ir nemalonų jaunimo nutautimą.

Amerikos lietuviai jau teisėtai gali su Šekspyro Hamletu klausti: "To be or not to be?"

Skaičiais lietuviai Amerikoje nemažėja, net gausėja, bet lietuviybės širdis — stipriai juntamai silpniau beplaka. Daug padėtų siekti, ką Juozas Paukstis į savo pradėtojo lietuviško laikraščio (šiandien seniausio pasaulyje!) įrašė vardą — Vienybė Lietuvninkų. Gyvenimas ir istorija, tačiau, įrodė, kad šio siekimo lietuviams ypatingai sunku pasiekti.

Vienybiečiai vis dėlto trokšta, kad bent 1981-aisiais metais, kai Vienybė mini savo 95-uosius gyvavimo metus — kad lietuviuose būtų pasiekta taip ilgai laukta **tikroji vienybė!**

Rasų kapinės Vilniuje, kur ilsisi Basanavičius ir poeto Juozo Tysliavos pelenai, tai "Vilniaus nekropolis ir panteonas". Taip sprendžia Vida Girinkienė ir Algirdas Paulauskas Vilniuje einančiame Mokslas ir gyvenimas žurnale. Pasiremami istoriniais dokumentais, sako, "pavyko nustatyti, kad Rasų kapinės įsteigtos 1801 m., ne 1769 m., kaip lenkas istorikas Kirkoka skelbė savo leidinyje Vadovas po Vilnių 1856-aisiais metais". Jis datą vėliau ištaisė į 1796 m., nes tais metais Juozapo ir Nikodemo parapija buvo priskirta Misionierių bažnyčiai, kuriai prireikė didesnių kapinių, ir klebonas paprašė duoti žemės sklypą užmiestyje. Naujosios kapinės buvo pašventintos 1808 m. bal. 24 d., kada buvo laidojamas miesto meras J. Milleris. Miestas kapinėms paskyrė viso 3 ir pusę hektaro.

Laikui bėgant susidarė dvi Rasų kapinės: Senosios ir Naujosios. Jas skyrė dabartinė Sukilėlių gatvė. Vienas Vilniaus biurų 1959-1960 m. atliko Rasų kapinių inventorių, subraižė planus ir suregistravo kapus.

Po to, 1967 m. Rasų kapinės oficialiai uždarytos. Ten niekas daugiau nebus laidojamas. Minėto straipsnio autoriai rašo: "Vaikštai Rasų kapinėse ir galvoji, ar nereikėtų pagerbti čia palaidotųjų atminimą, paruošiant leidinį apie šį daugiatautį Vilniaus panteoną."

Prieš 18 metų iš Šveicarijos į Pietų Amerikos Boliviją apsigyventi nuvykęs lietuvis gydytojas Aleksa Bendoraitis Amorės upės, kuri Boliviją nuo Brazilijos skiria, pakrantėje įkūrė 150 lovų ligoninę ypač maliarija sergantiems vokiečių bendrovės gumos darbininkams. Trumpų bangų radiju gydytojas per Raudonąjį Kryžių susisieki su Šveicarijos ir Vakarų Vokietijos vokiečiais ir gavo \$15,000 vertės vaistų. Dabar daktaras norėtų vietos indėnų gimdančioms motinoms pastatyti ligoninę, bet reikėtų \$200,000, kurių Bolivijos valdžia neturi. Baden-Wurtembergo vokiečiai suorganizavo fondą ir tam tikslui renka aukas.

Aną dieną pasirodė rinkinys straipsnių, kuriuos paskutiniaisiais metais parašė amerikietis diplomatas, dabartinis New Yorko valstijos senatorius, David Patrick Moynihan, kuris žino, kad New Yorke gyvena ir lietuvių. Vienoje pastaboje jis sako: "Turime žaisti kortomis, kurias likimas mums į

Į OFICIALIUS JAV PAREIŠKIMUS GRĮŽO ZODIS "NEPRIKLAUSOMYBĖ"

Naujasis valstybės sekretorius A. M. Haig, Jr., — kietos JAV-ių laikysenos šalininkas, gerai suprantas sovietų politikos užkulius, prasmę ir kryptį, sukėlė vilčių ir lietuvių tarpe. Vilčių, kad Amerikos užsienio politika bent kartą būtų vykdoma taip, kaip "mes" norėtume . . .

Todėl buvo įdomu pasiskaityti, ką jis pasakė mūsų atstovui dr. A. Bačkiui tradicinio Valstybės sekretoriaus sveikinimo Vasario 16-tosios proga.

Pasveikinimo tekstas trumpas ir iš pirmo žvilgsnio atrodo ne tik trafaretiškas, bet ir silpnas. Jo svarbiausieji sakiniai skamba tik taip:

"We are reminded on this anniversary of the deep commitment of Lithuanians everywhere to the preservation of their national and religious heritage. It is with respect that I acknowledge the devotion of those persons of Lithuanian heritage in the United States and elsewhere to the principles of self-determination, liberty and independence".

Trumpai — bet ar drūtai? Pasakyta, kad lietuviai ištikimi "savęs apsisprendimo, laisvės ir nepriklausomybės" principams. Tik nepasakyta, kieno apsisprendimo, kieno laisvės, kieno nepriklausomybės? Paminėti bei pagirti lietuviai, bet nepaminėta Lietuva, jos apsisprendimas, jos laisvė, jos nepriklausomybė.

Bet taip atrodo tik iš pirmo žvilgsnio . . . Pirm negu visai pasiduosime liūdnom mintim, pastebėkime, kad A. M. Haigo tekste vis tik yra žodelytis, kurio jau seniai nebematėme jokiame JAV-ių Valstybės sekretoriaus mums skirtame pareiškime.

Kiti valstybės sekretoriai, prezidentai bei jų pavaduotojų raštininkai mums jau bent nuo Rooseveltto laikų suokdavo, kad jie gerbia ir respektuoja mūsų ištikimybę "savęs apsisprendimo principui". Retkarčiais pasakydavo ir "laisvės principui".

Bet kada paskutinį kartą kokiame nors rašte koks nors Valstybės sekretorius pavartojo žodį — nepriklausomybė, independence? Pavartojo jį ne tik Vasario 16 d. įvardinimo — Lithuanian Independence Day — kontekste, bet ir kitose rašto dalyse, pvz., tose, kur išreiškiami lietuviams konkretūs linkėjimai?

Tiesa, Haigas lietuviams išskyrus

rankas padalino. Turime ginti laisvę ir rūpintis jos išplitimu. Jei jos neginsime, ji siaurės, susiaurindama ir mūsų pačių laisvę." Kitoje pastaboje sako: "Žmogaus teisės tai mūsų rankose vienintelis stiprus ginklas. Būtų nelaimė, jei šį ginklą mums atimtų koks nors bijojimas valdžios ar publikos."

Keleivyje, Vienybėje, o dabar Drauge jaunesnės kartos Mykolas Drunga pasirodė neeilinių gabumų "šviežesnės mados" mūsų žurnalistu. Aną dieną susilaukė konservatyvaus iki kaulo smegenų (jei tokių turi) Igno Petrausko neinančio į dangų balso rašinys Naujienose. Jį perskaičius, mintin atėjo Kazio Binkio pamėgdžiojimas Longfellow Hiawathos stiliumi:

Ir pragydo gaidužėlis,
Užgiedojo vištos vaikas.

"best wishes" nieko specifiškai nelineki. Tačiau jis pasisako respektuojąs lietuvių atsidėjimą ne tik "self-determination" ir "liberty", bet ir "independence" sąvokai. Kadangi Lietuvos nepriklausomybė (o ne vien lietuvių laisvė ir savisprenda) ir yra aukščiausias mūsų politinis tikslas, tai šio žodžio pabrėžimas toje sveikinimo vietoje ir atrodo bent šiek tiek reikšmingas.

* * *

Kita vertus, yra tų, kurie mano, kad šitokie rutininiai sveikinimai iš viso nieko nereiškia. Jie sako, kad Haigas savo sveikinimo Bačkiui pats asmeniškai nei rašė, nei skaitė, geriausiai atveju tik permesdamas per jį akį prieš pasirašydamas kieno kito prirašytą popieriaus lapą. O tas kitas — tai anoniminis State Departamento valdininkas, vienas iš tų, kurie tokius sveikinimus kasmet Lietuvos atstovui Washingtono sumeta gal ir nuo pat Lietuvos de jure pripažinimo laikų. Taigi, pagal šiuos ciniškus, ir Haigo pasirašytas sveikinimas — "joks politinis įvykis".

Į tai atsiliepiant būtų galima sutikti, kad, žinoma, nėra tai "politinis įvykis". Tačiau ne tame dalyko esmė. Svarbus kaip tik tas minėtas rutinos faktas — rutinos, pagal kurią JAV-ių Valstybės sekretorius kasmet JAV-ių valstybės ir gyventojų vardu pasveikina Lietuvos vyriausybės atstovą pastarojo krašto Nepriklausomybės šventės proga. O ši rutina — jau yra "politinis faktorius". JAV-ių Lietuvos okupacijos nepripažinimo politika yra viena iš seniausių, pastoviausių visos JAV-ių užsienio politikos dalių. Todėl ne toks svarbus nėra net ir rašto turinys, o daugiau tik pats jo išdavimo, jo pakartojimo faktas.

O dėl turinio, tai džiaugiamės Haigo rašte pavartotu "nepriklausomybės" žodžiu ir žiūrėsime, ką ateitis parodys. Ką parodys Haigo darbai. Nelaukiame, kad jis "išvaduotų Lietuvą", bet kad jos bent vėlei neparduotų. Ir kad Amerikai būtų geresnis, stipresnis, ryžtingesnis užsienio reikalų ministras už Vance ir Muskie . . . mdr.

Amerikos Helsinkio komisijos nariai Nobelio Taikos premijai gauti buvo pasiūle keturis asmenis: rusų fiziką Juris Orlova, žydą matematiką Anatolijus Ščeranski, ukrainą poetą Mikolą Rudenko ir lietuvi istoriką Viktorą Petkų.

STEBĖTOJO PASTABOS

Savo metu Amerikos lietuviai daug vilčių dėjo į Tėvų marijonų 1926 m. įkurtą Marianopolio kolegiją, Thomson, Conn., kuri mūsų jaunimui buvo planuojama būti tuo kuo šiandien iš dalies yra Vasario 16 gimnazija Vokietijoje ir trumpalaikiai lituanistikos kursai Vilniaus universitete. Visos Amerikos lietuvių viltys sudužo. Šiandien Marianapolis neturi net lietuvių kalbos klasių ir auklėja daugiausia vietinius amerikiečius. Bendrabutyje užlaikoma daug mokinių pasiturinčių Pietų Amerikos lotynų tėvų, kurių vienas net stipendiją įsteigė. Rodos, yra stipendija ir vienam lietuvių kilmės studentui, bet mūsų katalikų laikraščiai apie ją nieko nerašo.

Idomu pasiskaityti, ką anglų kalba apie Marianapolį skelbia leidinys Private and Independent Schools—Bunting and Lyon Blue Book—a Comprehensive Guide to American Elementary and Secondary Private Schools, 1980 m. laida (Wallingford, Conn.). Sako: Founded 1946 by the Congregation of Marians of the Immaculate Conception, Marianapolis Preparatory School enrolls 70 day boys, 44 boarding boys and 52 day girls in Grades 9-12 and a postgraduate year. The school seeks "to instruct the minds, motivate the wills, and guide and direct the actions of its students in accordance with the sacred principles of Christian doctrine". Day tuition and lunches \$1300. Boarding tuition \$3700. Extras \$75. Headmaster The Reverend John C. Petrauskas, MIC (Master of Arts, Marquette, 1956).

Iš Latvijos prasišalinęs Imantas Lešinskis, pastaruoju metu dirbęs Jungt. Tautose, San Francisco lietuviams pasakojo, kad latviai tėvynėje (be abejojimo, ir lietuviai) priversti gyventi dvilypi gyvenimą. Širdyje, sako, tu galvoji vienaip, o su draugais ir namiškiais kalbi kitaip. Viešai turi garbinti komunizmą ir rusų tautą, nors abiejų neapkenči. Lešinskis per 16 metų tarnavo latvių draugijai, tolygiai kaip mūsų "Tėviškė" Vilniuje—ryšiams su užsienio tautiečiais palaikyti. Pasakojo, būk latvių draugija kasmet iš užsienio pasikviečia nemokamom viešnagėm po 50 kultūrininkų.

Rusas Juris Šumickas, bedirbdamas radijo stotyje Vladivostoke, sumanė konomis patirti, kokia plati jo tėvynė. Prieš keturiolika mėnesių pėsčias pasileido ir nuplėšė 13 porų batų ir neteko 29 svarų svorio, kol pasiekė Karaliaučių, dabar vadinamą Kaliningradu. Čia ji rusai pavaišino vodka ir iš Baltijos jūros pagauta 55 svarų žuvimi.

Amerikiečių žydų Rose Waller fondas žydų kultūrai remti tariasi su Beer Haus archyvu Izraelyje leisti anglų kalba žurnalą Lithuanian Review, kuriame norėtų apimti politinę ir ekonominę istoriją, taip pat kilmės (genealogijos) klausimus.

Vienybė, 1981 m. vasario 13 d.

simus lietuvių, latvių, estų, lenkų, ukrainų, gudų ir net rumunų bei vengrų, nežiūrint jų tikėjimo ar tautybės, bet tik turėtų santyki su lietuviais. Žurnalo sumanytoju skelbiamas New Yorke gyvenantis grafas Leopold Chodkiewicz-Chodkevičius, apie kurį šiuo tarpu neturime platesnių žinių.

VLIKo komisijos politiniams reikalams pirmininkas dr. Kostas R. Jurgėla spaudai pareiškė: "Dabar ne laikas kaišioti kojas tautos mandatą turinčiam VLIKui". Mandatą turėjęs VLIKas pats kojas pakišo, kada jo nariai, priimdami JAV pilietybę, priesaikomis išsižadėjo saitų su nepriklausomos Lietuvos partijomis bei sąjūdžiais, kurie tą mandatą suteikė.

Izraelio komunistų partijos vadas Dovydas Buršteinas lankėsi Lietuvoje ir pasibroliaavo su vietiniais komunistais. Jis gimė Gargžduose ir iš Lietuvos emigravo 1935 metais. Savo gimtinės nepažinęs. Palikęs kaimišką miestelį, rades jau miestą.

Rusų literatūroje stambia vieta turi pasakėčių rašytojas Krylovas, kurio dvi pasakėčias pirmus lietuvių kalba paskelbė kun. A. Tatarė savo 1836 m. išleistoje knygelėje "Pamokslai išminties ir teisybės". Po to Vilniuje Zavadskis 1863 m. išspausdino, pirma lešas išrinkęs iš kun. Jurgio Žalvės (Zelwovicziaus) už išverstas 25 Krylovo pasakėčias. Kunigas gimė Telšių aps. ir magistro laipsniu baigė į Peterburgą iš Vilniaus nukeltą katalikų dvasinę seminariją, bet rusų valdžia nedavė leidimo kunigauti Lietuvoje, todėl vikaravo iki 1857 m. Maskvoje, o nuo 1866 m. buvo rektorium Saratove rusų įkurtoje katalikų seminarijoje. Jis vis maldaudavo vysk. Valančių kaip nors jį perkelti į Žemaitiją. Savo Krylovo pasakėčių leidinio įžangos žodyje kun. Zelvė skelbė, kad mokslo vyrai kada nors aukštai vertins lietuvių kalbą, nes ji senesnė už slavų ar sanskritą. Vienybė retkarčiais atspausdindavo Krylovo pasakėčių. Paskutinė buvo "malūninkas" 1918 m.

Prieš keletą metų Columbia u-to leidykla išleido vertimą ukraino disidento Čornovilo knygos, kuriai įžangos žodį parašė buvęs prezidento Carterio patarėjas Brzezinski. Jis tada spėliojo, kad Sovietijoje bene bręsta turintis tolygi baltųjų-juodųjų Amerikoje. Greta, sako, stovėsią rusų rašytojai ir menininkai, kurie reikalavo savo kūrybai daugiau laisvių, ir kitataučiai ne rusai, kurie reikalingiausia tautinio apsisprendimo. Trintį tarp rusų ir baltiečių jau dabar pastebi veik kiekvienas amerikietis korespondentas, kuriam tenka lankyti Lietuvą, Latviją ir Estiją. Pavyzdžiui, Atlantic Monthly bendradarbis William Atwood pasakoja: "After vainly searching for our baggage on arrival at the Vilnius airport. I approached a uniformed

Teisiniai patarimai

Nemokšos negali daryti testamentų

ADV. C. P. KAL

Siame komerciniame pasaulyje mums reikia prisitaikyti prie tam tikros profesijos. Man dažnai pasitaiko matyti padarytus testamentus, sudarytus neprofesionalo. Pasitaiko, kad žmogus mano sudaryti testamentą, paprastai tuo reikalu pasiteirauja pas savo artimus pažįstamus, kurie, linkėdami jam gero duoda "patarimus", tuo pačiu jį sumaišo, bereikalingai įgąsdindami, sakydami, kad miestas, teismas ir advokatai paims didelę jo turto dalį. Gaila, kad panašūs "patarimai" dažnai kartojasi.

Išgąsdintas žmogus kreipiasi į advokatą, visai jo neklausdamas, jisai moko advokatą, ką reikia daryti. Iš tikrųjų, advokatas savo klientui paaiškina, kad testamentas yra reikalingas, apibūdindamas jo reikšmę. Tik tada kliento akys prasiblaivo. Darant testamentą vartojami techniškai ir legališkai žodžiai. Pasiimdami advokatą, jūs turite juo pasitikėti, kad jis žino ką daro ir pasiima atsakomybę už savo veiksmus.

Prieš keletą mėnesių į mano raštine atėjo ponias X, prašydamas patikrinti neprofesionalo padarytą jos testamentą. Tame testamente nurodyta, kad ji savo turtą skiria giminėms, esantiems Lietuvoje. Peržiūrėjęs to "testamento" du

lapus, pasakiau klientei, kad ji nueitų pas tą "testamento" surašytoją, pareikalautų sumokėtų pinigų ir jam tuos popierius, išbraukus savo parašą, sugražintų.

Tas "testamento" surašytojas galėjo sudaryti didelių komplikacijų ir išlaidų. Pvz., jo padarytas "testamentas" po jos mirties, būtų patekęs į Sovietų Sąjungos advokatų rankas. New Yorke advokatų firma, atstovaujanti Sovietų Sąjungai, būtų perdavusi tą bylą jų patikimam Chicagos advokatui. Ir tada niekas negalėtų pasakyti, kiek liks giminėms iš tos didelės sumos pinigų-palikimo, kadangi išlaidos susidarytų labai didelės.

Aš patariau sudaryti naują testamentą, įdedant vadinamą "trust agreement". Tik tada galima būtų išvengti didelių išlaidų, ir palikimas patektų į Lietuvoje gyvenančių giminų rankas.

Taigi testamentai privalo būti patyrusių advokatų sudaromi. Todėl patariu visiems, kurie turi nepatyrusių asmenų padarytus testamentus ir tie, kurie padarė testamentus prieš 1976 m. ar anksčiau, parodyti juos savo advokatui. Darant testamentą, reiktų neužmiršti liet. spaudos, radijo valandėlių, labdaros draugijų.

official and told him in Russian that I didn't speak Russian. 'Well, I don't speak Russian either,' he replied with a grin. In a few minutes he got us reunited with our bags." Tas primena dr. Kazio Griniaus pasakojimą anekdotą savo "Atsiminimuose". Vienas žydas perkrikštytas kažkuriam rusų generolui gyrėsi, kad jis pravoslavas. Rusas generolas išklausęs tarė: "Aš irgi ne žydas".

Vilniaus krašto lietuvių sąjunga sušaukė Chicagoje 25-ąjį metinį suvažiavimą, kuris pasidžiaugė dr. Algirdo Budreckio suredaguota knyga "Rytų Lietuva". Po senovei, nariai dar neišdrįso planuoti igyvendinti tradiciją kasmet vasario 16 d. (kurią mirė dr. J. Basanavičius) aplankyti jo kapą Rusų kapinėse Vilniuje ir uždėti Amerikos lietuvių vardu vainiką.

Nuo raudonojo tvano 1945 m. iš Lietuvos į Švediją prasišalinęs Vaduoklių Jonas Kriaučiūnas naujojoje tėvynėje baigė architekto mokslus ir gražiai įsikūrė Vestera mieste (120,000 gyv.) architektu. Jam buvo leista 8 dienas paviešėti Lietuvoje, kur giminų telikusiu rado sesers sūnus.

Iš Švedijos jis plaukė laivu į Estijos Talliną, o grįžo namo per suomių Helsinkus. Savo įspūdžiuose Lietuvoje pastebėjęs daug gražaus jaunimo baigusio vidurinį ir aukštąjį mokslą. Greit auga miestai vyksta daug butų statyba. Susisiekimas atrodo geras ir nebrangus. Vilniuje kavinės bei valgyklos sklo-

ningai įrengtos, patarnavimas greitas bei mandagus. Nors viešėjo trumpą laiką, viskas patikė, kas "lietuviška". Pasikalbėjęs ir su architektais Lietuvoje.

Vilniuje einančiame Gimtajame krašte kaip kada yra žinučių apie Lietuvą lankančius užsienio lietuvius. Aną dieną pavaizdavo 29-ius Skotijos lietuvius. Sako, visi gimę Skotijoje. Kai kurie lankosi jau kelintu sykiu. Penki turėjo pavardę Mileris, nors buvo lietuviai Juotautas, Klausaitis ir kiti. Sako, skotai jų tėvus Mileriais ("malūninkais") pakrikštino, kad "lengviau būtų ištarti". Vienas Mileris pareiškė: "Skotijos Glasgowui prie Vilniaus nėra ko lygintis. Švaru čia, blogo žodžio neišgirsi". Mileriai padėjo Tėviškės draugijai už atkvietimą, o Gimtajam kraštui už prenumeratą, bet ne vienas nepareiškė noro pasilikti apsigyventi Lietuvoje. Visi linksmi sugrįžo į Glasgową klausytis ten "blogų žodžių".

Nežinoma, ar dabartinė Lenkija išleisti, ir ar Maskva išleisti kuri lietuvių kalbininką lankyti Seinų krašto lietuvius, ten patyrinėti jų kalbą. Tokią kelionę atliko ukrainas Michailo Hasiuk, kuris profesoriauja Adomo Mickevičiaus universitete Poznanėje. Sako, apėjęs visas Lenkijoje gyvenančių lietuvių vietas, nustatė jų šnektų plotį ir parašė 1978 m. išleistą mokslo veikalą "Fonologia litewskiej gwary sejnenskiej" (Seinų lietuvių šnektų fonologija). Autorius, matyti, puikiai moka lietuvių kalbą.

VLIKO POSĖDIS

1981 m. sausio 17 d. Washingtono vyko VLIKO posėdis. Dalyvavo: pirm. dr. K. Bobelis, vice pirmininkai dr. J. Balys, dr. K. Jurgėla, inž. L. Grinius, sekr. dr. J. Stiklorius, teisinė patarėja dr. E. Armanienė. Iš New Yorko buvo atvykę Tautos Fondo Tarybos pirm. A. Vakselis ir Tautos Fondo Valdybos pirm. J. Giedraitis. Taip pat dalyvavo Žmogaus Teisėms Ginti Komisijos pirm. dr. D. Krivickas ir VLIKO įstaigos reikalų vedėja M. Samatienė.

Apie Madrido konferenciją išsamiai pranešė dr. K. Bobelis. Jis smulkmeniškai nupasakojo apie VLIKO ir ALTO delegacijų veiklą, spaudos konferencijas, demonstracijas, susitikimus su valstybinių delegacijų nariais, pabendradarbiavimą su latviais ir kt. Buvo plačiai, pakartotinai, paskleistas Diplomatijos Šefo ir VLIKO pirmininko pasirašytas bendras memorandumas delegacijų dalyviams. Vakarietių spauda pabaltiečiams parodė daug dėmesio.

Tautos Fondo vadovybė patiekė planą, kaip reikėtų tvarkyti lėšų telkimą ir jų sunaudojimą. VLIKO Valdyba pritarė eilei jų patiektų pasiūlymų. Angliškai "Chronicle of the Catholic Church in Lithuania" leisti paskirta \$1000.

Aptartas praėjęs VLIKO Seimas Toronte, jame pasakytos kalbos, ir svarstyti ateities eiklos planai.

L. B. ATSTOVAI ATISISVEIKINO SU BUVUSIA JAV VYRIAUSYBE

LB atstovai lankė Baltuosius Rūmus pasimatė su prez. Carterio specialiu patarėju tautybių reikalams dr. Stephen Aiello, jo pavaduotoja Victoria Mongiardo ir su jų štabo nariais. JAV LB vardu jiems už parodytą ypatingą palankumą Amerikos lietuviams padėkojo. Prisiminė jų apsilankymą Chicagoje 1980 m. spalio 25 d. vykusioje JAV LB Tarybos sesijoje, kur buvo perduota džiugi žinia Lietuvos Diplomatinės tarnybos tęstinumui užtikrinti.

Vakare, prisijungus Virginijai Gureckienei, lietuviai dalyvavo ir Baltuosiuose Rūmuose vykusiam

atsisveikinimo priėmimo. Dalyvaujant daliai Kongreso, Baltųjų Rūmų ir valdinių įstaigų bei visuomeninių organizacijų atstovams buvo išklaudyta išpūdinga prez. Carterio atsisveikinimo kalba, kurią televizija perdavė visam kraštui. Po kalbos, jaudinančioje atsisveikinimo nuotaikoje, pabendrauta, pasivaišinta, ir pasidalinta išpūdziais, grojant marinių orkestrui. Prezidentas ir Ponia Carter su visais atsisveikino, paspausdami ranką ir dėkodami už jam esant JAV prezidentu bendradarbiavimą.

REIKALAUJA APIE LIETUVĄ ATTAISYTI KLaidas

Anglijoje neseniai pasirodė kasmet leidžiamo *The Statesman's Yearbook* 1980-81 m. metraštis. Taip pat iš spaudos išėjo *The Times Atlas of the World* nauja 1980 m. laida.

Atlasas sudarytas John Bartholomew & Son Ltd. žemėlapių bei atlasų leidyklos Skotijoje. JAV LB-ės Visuomeniniams reikalams taryba (dr. Alg. Budreckis, Alg. Gureckas) buvo rašiusi abiem leidykloms dėl klaidų apie Lietuvą ir kitus Baltijos kraštus. Naujose laidose vienos klaidos ištaisytos, kitos dar paliktos.

The Statesman's Yearbook ištaisė klaidingą informaciją apie Vilniaus universitetą, bet paliko pagal sovietinę interpretaciją iškraipytą Lietuvos atstatymo ir Latvijos bei Estijos valstybių sudarymo 1917-20 m. istoriją.

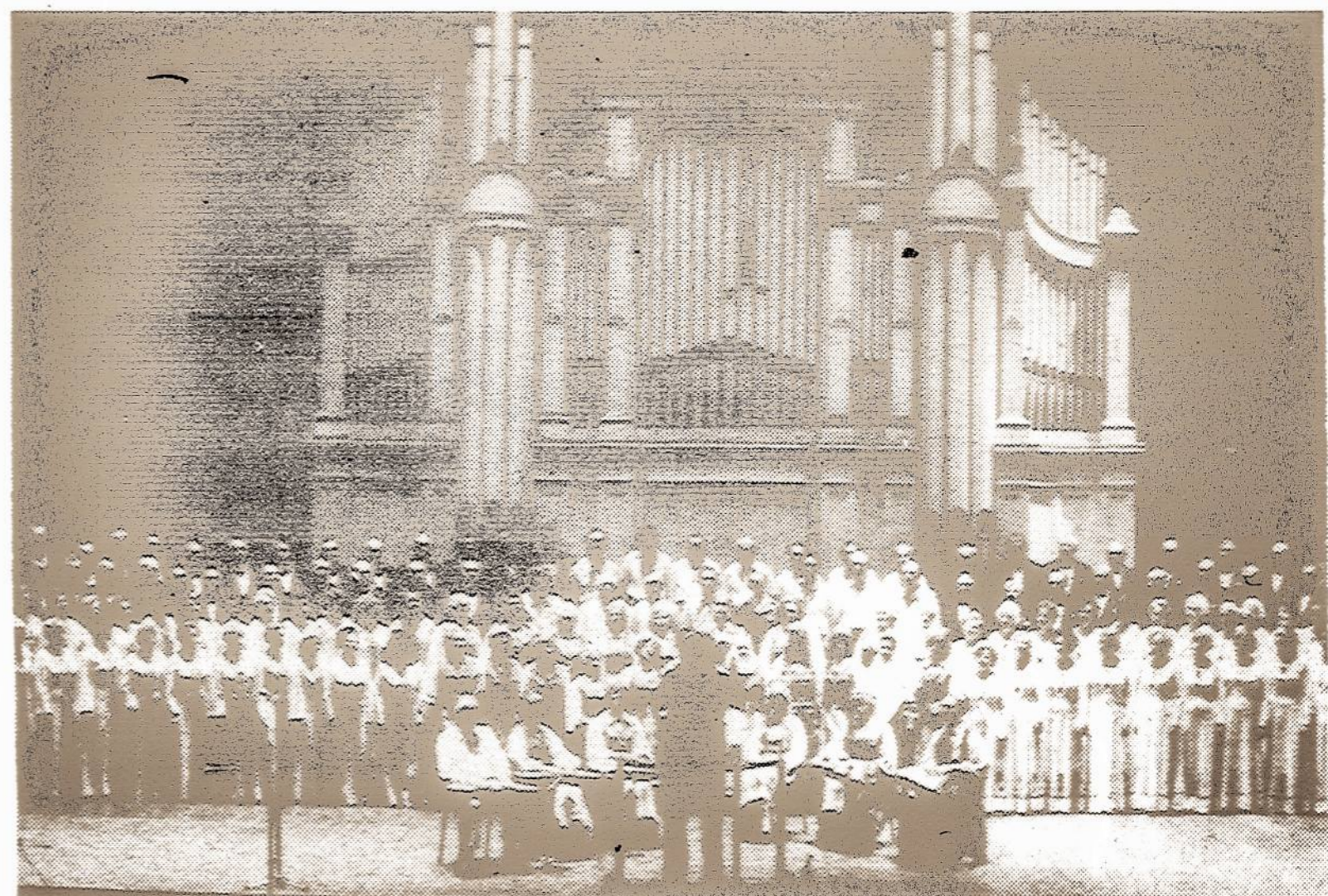
The Times Atlas of The World 1980 m. laidoje ištaisyta Lietuvos sienų žymėjimas, bet dar palikti senų klaidų pėdsakai, lyg seniai žymėtos ribos būtų Lietuvos administracinio paskirstymo dalis, nors iš tikro jos neatitinka nei dabartiniams rajonams, nei senosioms apskritims.

Dėl šio likusio netikslumo JAV LB Visuomeniniams Reikalams tarybos narys Alg. Gureckas vėl pasiuntė laišką John Bartholomew & Son Ltd. redakcinei komisijai.

Dėl *The Statesman's Yearbook* besikartojančių klaidų numatoma kreiptis į latvius bei estus, kviečiant juos prisidėti prie pastangų iškreiptą Baltijos kraštų istorijos vaizdą ištaisyti. A. Gė. [LB Inf.]

Australijos Lietuvių Bendruomenės krašto tarybos sesijos 1980 gruodžio 29-31 dienomis Adelaidėje dalyviai. Iš kairės Juozas Stepanas, A. Mališius, dr. Arūnas Staugaitis, Mūsų Pastogės redaktorius Vincas Kazokas, dr. A. Mavragis, buvęs Australijos LB pirmininkas Vytautas Neverauskas, PLB pirmininkas Vytautas Kamantas, naujasis Australijos LB pirmininkas Albinas Pocius, Petras Bielskis, Australijos LB garbės narė Ona Baužienė.

Jungtinis mišrus choras su kanklėmis vienuoliktoje dainų šventėje 1980 gruodžio 30 Adelaidėje, Australijos Lietuvių Dienose. Diriguoja B. Kiveris.

Australijos Lietuvių Bendruomenės krašto tarybos sesijoje 1980 gruodžio 30 d. Adelaidėje buvo išrinkta nauja Australijos LB Krašto Valdyba iš Melbourne bendruomenininkų. Ją sudaro: pirmininkas Albinas Pocius, vicepirmininkas Jonas Tamošiūnas, kultūriniam reikalams Aldona Butkutė, švietimo reikalams Povilas Baltutis, sekretorė Irena Tamošaitienė, išdinininkas Juozas Krikščiūnas. Naujoji valdyba pareigas perėmė iš Vytauto Neverausko vadovaujamos valdybos, kurios būstinė buvo Adelaidėje per praėjusius dvejus metus.

Algimantas Gureckas, JAV LB Krašto Valdybos įgaliotinis Washingtono ir toliau deda pastangas pataisyti Lietuvos sienų atžymėjimus Valstybės departamento leidžiamuose žemėlapiuose. Tuo reikalu JAV LB Krašto Valdybos pirmininko Vytauto Kutkaus vardu pasiūstas laiškas State departamento teisiniui patarėjui Roberts B. Oven. O to laiško kopijas Algimantas Gureckas siunčia Valstybės departamento geografijos skyriaus direktoriui dr. Lewis Alexander ir jo pavaduotojui — dr. Miller Burr bei Baltijos skyriaus vedėjui Thomas Longo.

Dr. Juozas Sungaila, dabartinis PLB Garbės Teismo pirmininkas ir buvęs PLB Valdybos pirmininkas, sausio 8 d. Toronte per kardinolą E. G. Carterį gavo Šv. Tėvo Jono Pauliaus II garbės žymenį-kryžių "Pro Ecclesia et Pontifice" kaip pripažinimą ir įvertinimą jo nuopelnų Katalikų Bendrijai per daugelį metų ir įvairiose pareigose.

Kun. Antanas Saulaitis, S. J., PLB Valdybos vicepirmininkas sausio mėnesio pradžioje išvyko į Pietų Ameriką aplankyti ten gyvenančius lietuvius, ypatingai jaunimą. Pirmausia jis lankėsi Bogotoje, Kolumbijoje, kur su Algiu ir Laima Didžiuliais ir dr. Vytautu ir Nijole Stasiukynais bei kitais darbuotojais tarėsi lietuviškos veiklos, švietimo bei jaunimo reikalais ir planavo bendrus ateities darbus. Iš ten nuvyko į Buenos Aires, Argentiną ir į Sao Paulo, Braziliją. Vasario 11-15 dienomis dalyvaus Pietų Amerikos Lietuvių Kongrese, Buenos Aires, Argentinoje.

Brocktono šv. Kazimiero lietuvių parapijos choro koncertas įvyks gegužės 10, sekmadienį, 3 v. popiet North Junior High School auditorijoje, 108 Oak St., Brockton, Mass.

Vienybė, 1981 m. vasario 13 d.

Skautininkė, visuomenės veikėja Jadvyga Budrienė Clevelande atšventė savo gimtadienį ir kartu išėjo į pensiją. Nuotraukoje — muz. A. Mikulskis, J. Tallat-Kelpšienė, J. Budrienė ir E. J. Malskiai. V. Bacevičiaus nuotr.

VIENYBĖJE PAGAMINTAS LEIDINYS ARGENTINOJE SUSILAUKĖ MEDALIO

1980-aisiais metais Argentinos sostinė Buenos Aires šventė savo 400 metų jubiliejų. Visam krašte buvo suruošta daug kultūrinių pasirodymų. Vienas jų buvo Buenos Aires/80-tarptautinė filatelijos paroda, kuri vyko nuo spalio 24 ligi lapkričio 2 Palacio de Correos y Telegrafos ir Bolsa de Cereales rūmuose. Paroda buvo didelė tiek savo apimtimi, kiek ir geru turiniu. Visa filatelinė medžiaga buvo paskirstyta grupėmis. Argentina buvo užėmusi 149 rėmus (kiekvienas rėmas—12 albumo lapų).

Amerika turėjo 621 rėmą. Europa: 486 rėmus. Likusieji pasaulio kraštai: 244. Pašto istorija: 419. Tematinė filatelija: 748 rėmus. Oro paštas — 293 rėmus. Pašto atvirukai: 39 rėmus. Literatūra turėjo 383 leidinius.

Tokiam eksponatų kiekiui įvertinti reikėjo daug teisėjų: jų buvo 33. Tarp jų buvo ir dabartinis FIP prezidentas—dr. Jacques Stibbe, pagarsėjęs pašto ženklų ekspertas Enzo Diena, Azijos ženklų žinovas Soichi Ishida. Taip pat buvo Ladislav Dvoracek, čekas, kuris atstovavo socialistinių Europos kraštų filatelistams. Jis ir išrinktas Essen'e vykstančiame FIP kongrese nauju FIP prezidentu.

Ligi šiol FIP centras buvo Paryžiuje, o prezidentu — prancūzas ar luksemburgietis. Susidarė naujas blokas, diriguojamas vokiečių, danų, olandų, kurie norėjo FIP prezidentą pakeisti kitos tautybės žmogum. Sąjungininkų teko ieškoti už geležinės uždangos, nes ten yra geras kiekis balsų.

Kitas pajėgus blokas yra FIAF (Amerikos Filatelistų Federacija) su savo 13 balsų. 1981-aisiais metais bus susikūręs ir Azijos blokas.

Amerikos kontinentas į FIP prezidento kėdę didesnių pretenzijų nereiškia. Tačiau atrodo, kad su nepasitikėjimu žiūri į L. Dvoracek. Daug kas nujaučia, kad šis filatelistas yra daugiau komunistinės sistemos įrankis. Savo programoje paminėjo, kad tuojau skirs 5 viceprezidentus ir, aišku, vienas jų bus ir iš Tarybų Sąjungos.

Parodos atidarymo iškilmės įvyko Cervantes teatre. Paroda oficialiai buvo atidaryta pulk. Silvio Carlos Yorio, pašto ir telegrafo generalinio direktoriaus.

Parodos uždarymas ir premijų vakarienė įvyko Hotel Plaza iškilmų salėje. Laikė vakarienės buvo perskaitytas teisėjų protokolai, įteiktos didžiosios premijos ir aukso medaliai. Daug dėkaus ir daug nusivylimo... Simpatiškos mergaitės išdalino premijų sąrašą. Greit verčiau lapus ir ieškau Vienybėje paruošto, Charles Matuzo redaguoto **Postage Stamps of Lithuania laimėjusio sidabrinį medalį ir specialią premiją**. Iš 383 eksponatų, tik vienas laimėjo auksinį medalį. Keturi savo paausiuotus sidabrinus medalius ir tik du (jų tarpe ir Postg. Stamps of Lithuania) gavo sidabrinus medalius su specialiąja premija. Toliau sekė 13 sidabrinų medalių. Likusieji tenkinosi bronzos ir dalyvavimo diplomais. Tenka literatūros teisėjų Vienybėje, 1981 m. vasario 13 d.

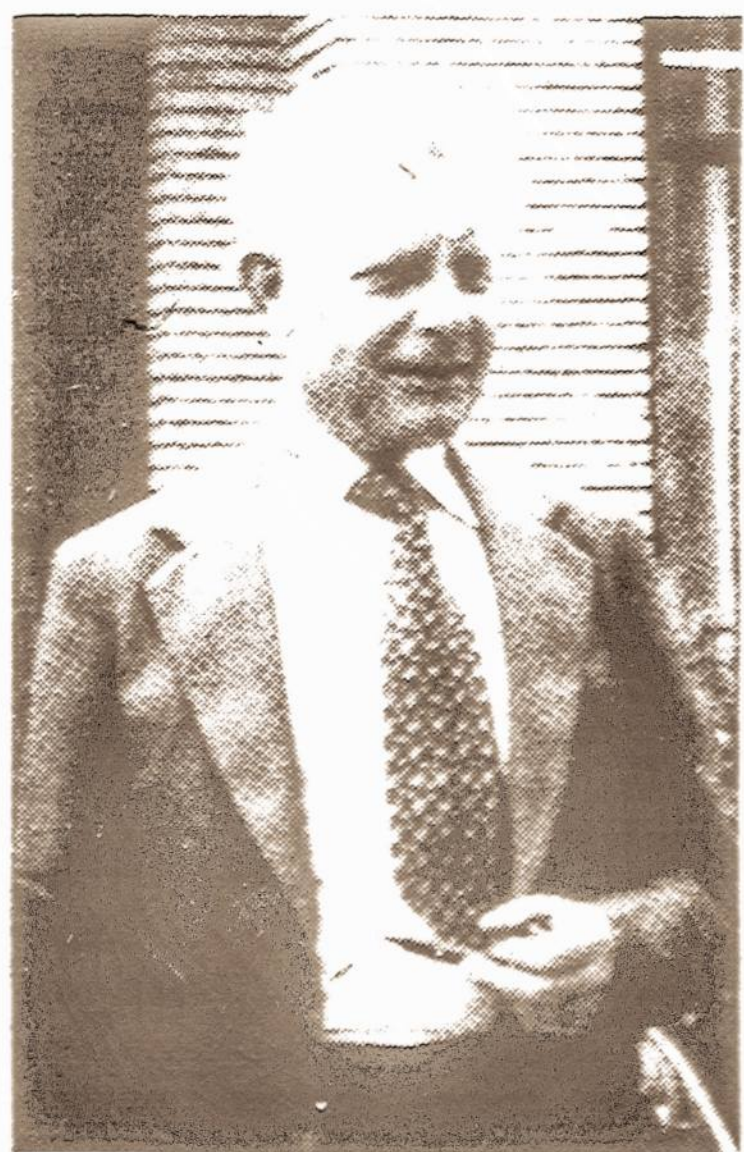
pirmininkui padėkoti, kad jis nepamiršo mūsų tautiečių didelio darbo, atlikto su pasiryžimu ir atkaklumu. Jis žinojo kokiose sąlygose tas katalogas buvo išleistas.

Matau, kad lietuviai filatelista mažai tedalyvauja tarptautinėse parodose. Nežinau kodėl, bet spėju, kad jiems stinga drašos. Nemačiau, kad neturėtų gerų rinkinių. O jau būtų laikas išeiti iš "getto" gyvenimo. Vienintėlis lietuvis, aktyviai dalyvavęs su lietuvišku rinkiniu buvo p. Povilas Barbatavičius iš Kanados. Už savo rinkinį ir jis gavo sidabro medalį. Jo rinkinys tikrai vertas didesnės dėmesio. Belieka tik palinkėti daug sėkmės ateinančiose parodose.

Kuria kryptimi žengia filatelija, ir ko galima būtų pasimokyti iš tarptautinių parodų? Pirmiausia mano dėmesį atkreipė tematinė filatelija. Šiame skyriuje buvo 748 rėmai; kas sudaro beveik 25% visos parodos. Anksčiau tematinė filatelija buvo nedraisi ir pasirodavo tik kaip bandymas, kaip naujiena. Šiandien ji kiekvieną dieną vis platesniu baru žengia greta tradicinės filatelijos.

Dar kitas pasikeitimas, kuris atkreipė mano dėmesį, tai eksponatų sutvarkymas rėmuose. Nesakčiau, kad predominavo vokai ir kita pašto istorijos medžiaga, bet užmetus akį į bet kurį rinkinį, visur matėsi daug vokų, ženklų, fragmentuotų lakštų ir abartų. Drįsčiau sakyti, kad tarptautinėse parodose jau beveik nesutinkama rinkinio sudaryto vien tik iš standartinių laidų. Į tai ir mūsų rinkėjai turėtų atkreipti daugiau dėmesio.

Dr. V. Stasiukynas

Dr. Vytautas Stasiukynas Bogotos mieste Kolumbijoj yra didelis filatelistas dalyvaujantis įtakingų kolumbiečių tarpe. Kada mūsų žymus kalbininkas dr. Antanas Klimas iš Rochester, N. Y. lankėsi Kolumbijoj, jis papasakojo apie neseniai Amerikoje išleistą knygą apie Lietuvos pašto ženklus. Nuo to laiko dr. Vytautas Stasiukynas suartėjo su New Yorko Lietuvių Filatelistų draugija.

Neseniai dr. Stasiukynas buvo nuvykęs į Buenos Aires, Argentinoje, su savo rinkiniu dalyvauti

Svečias iš Lietuvos inž. Robertas Blažys, dešinėje, su savo pusbroliu Zbignevu Markevičium, prie Argentinos Lietuvių Centro rūmų, Buenos Aires.

tarptautinėje filatelijos parodoje. Ten jau buvo iš anksto nuvežta Toronto lietuvių filatelistų iniciatyva knyga apie Lietuvos pašto ženklus ir išstatyta filatelinė literatūros skyriuje.

Dr. Vytautas Stasiukynas pargrįžo namo parsivežęs antrąją premiją (auksuotą sidabro medalį) už savo Kolumbijos pašto ženklų rinkinį. Apie pačią parodą ir knygos apie Lietuvos pašto ženklus įvertinimą jis parašė straipsnį N. Y. Liet. Filatelistų draugijos biuleteniu.

Kadangi biuletėnis leidžiamas anglų kalboje, Vienybė randa tą straipsnį įdomiu ir savo skaitytojams, jis parašytas lietuviškai ir nereikia jo išversti.

Dar tenka pridėti, kad dr. Vytauto Stasiukyno įtaka, leidinys be medalio dar gavo specialią premiją (premio especial) kada jis turėjo galimybę teisėjams paaiškinti knygos turinio surinkimo sunkumus, kada šalis yra okupuota.

Grižęs namo dr. V. Stasiukynas pateko į kitą sukūrį. Bogotos lietuviškos moterys ruošė kultūrinę savaitę — ponija Stasiukynienė viena veikliųjų šioj grupėj. Kiek jau žinoma, buvo labai didelis sujūdimas. Suvažiavo daug žmonių iš visos Kolumbijos.

Lietuva gyva! rašo Ferres Meirales Brazilijos O Estado de Sao Paulo, gavęs informaciją iš Madrido konferencijos. Jis lygina lietuvių istoriniam Dovydui, kuris buvo pranašesnis už Galijotą; ir lietuviai nugalėjo carą, nacių ir sėkmingai kovoja prieš sovietinį rusicizmą.

Buenos Aires Argentinos La Prensa laikraštis, aprašydamas Salon Dorado de Cervantes koncertą, kurį atliko 16 m. amžiaus smuikininkas Aleksandras Rutkauskas, palydint orkestrui ir pianinui, pastebėjo muzikanto subtilų muzikalumą, aukštą techniką ir tobulą veikalų atlikimą.

Per 50-JAV-bėse ir kitose šalyse gyvenančių lietuvių atsiliepė į Lietuvos bažnyčių serijinio veikalo autoriaus prašymą jam padėti, telkiant bažnyčių nuotraukas ir kitą iliustracinę bei rašytinę medžiagą apie bažnyčias. Gautoji medžiaga, išrinkus iš daugelio geriausias nuotraukas, bus panaudota atitinkamus knygos toms leidžiant. Jei kas tokios medžiagos turėtų ar galėtų gauti, prašomi rašyti adresu: Br. Kviklys, 5747 So. Campbell Ave., Chicago, Ill., 60629, telefonas 737-3889.

LAIŠKAS IŠ KOLUMBIJOS - IŠTRAUKA

... Kolumbijoj lietuvių nedaug. Anksčiau buvo daugiau, bet išvažinėjo, daugiausia į Šiaurės Ameriką. Liko daugiausia specialistai, kurie gyvena susitvarkę. Jaunimas daugumoj lietuviškas, kalba gerai lietuviškai. Daug studijuoja, ar yra baigę Kolumbijos universitetus. Lietuviškų organizacijų mažai, ir jomis lietuviai nesidomi. Yra moterų komitetas. Jis viską tvarko labai sėkmingai. Politinių organizacijų vengiam, nes jos lietuvius tik skaldo.

LIETUVIAI CHICAGOJE

Chicagos Lietuvių Operos spektakliai atidėti iš kovo mėn. į birželio 13, 14 ir 20 d. d. Siemet sambūris švenčia 25-rių metų veiklos sukaktį ir ta proga suvaidins A. Ponchielli trijų veiksmų su prologu operą "Lietuviai". Ši kadaise populiarī itališka opera dar niekada nebuvo suvaidinta jokioje lietuvių scenoje. Jau vien dėl to šis mūsų chicagiškės operos pastatymas bus neeilinis lietuviško gyvenimo įvykis.

"Lietuvius" diriguos Alv. Vasaitis, o pagrindines roles atliks solistai D. Stankaitytė, N. Linkevičiūtė, M. Momkienė, P. Gudas, R. Strimaitis, J. Vaznelis ir B. Prapuolenis. Operos valdybai pirmininkauja Vytautas Radzius.

Margučio radijas, įsteigtas Antano Vanagaičio, šiemet švenčia savo 50 metų gyvavimo sukaktį. Jubiliejus įvairiais renginiais numatomas švęsti per ištisus metus. Pirmasis sukaktuvių renginys bus dramos vakaras. Jo metu bus pastatyta Antano Gustaičio 4 veiksmų tragi-komedija "Mėnulio užtemimas". Tai visiškai naujas A. Gustaičio veikalas, ir jo pasaulinė premjera įvyks šeštadienį, balandžio 11 d. Jaunimo Centre. Spektaklis bus pakartotas sekančią dieną. Režisūra Dariaus Lapinsko. Apie kitus Margučio jubiliejus renginius bus paskelbta vėliau.

Klaipėdos krašto atvadavimas paminėtas vasario 1 d. Šaulių namuose. Kalbėjo rinktinės vadas K. Milkovaitis, Klaipėdos krašto vadavimo dalyvis J. Tamulis ir Mažosios Lietuvos draugijos atstovas A. Regis. Pastarasis nusiskundė, kad mūsų veiksniai mažai tesirūpina Rytprūsių likimu ir nesistengia plačiau paminėti 1918 m. Mažosios Lietuvos lietuvių deklaracijos, kuria buvo reikalaujama sujungti Rytprūsius su Didžiąja Lietuva. Minėjimą rengė E. Vengiansko vadovaujama gen. T. Daukanto jūrų šaulių kuopa.

Romualdas Spalis, Anglijoje gyvenęs, pernai miręs rašytojas, septyniais savo romānais nupiešė vienos lietuvių kartos gyvenimo slinktį — nuo vaikystės iki senatvės. Pirmasis šio ciklo romānas vadinasi "Gatvės berniuko nuotykiā", paskutinis — "Aukšinio saulėlydžio gundymai". Tai pirmas toks ciklas visoje lietuvių literatūroje. R. Spalio stiliumi smarkią įtaką darė anglų literatūra.

Chicagos neolituaniai, kurie pasirašė paskutiniosios R. Spalio knygos leidėjais, ruošia iškilmingas "Aukšinio saulėlydžio gundymų" sutiktuves balandžio 24 d. Jaunimo Centre. Pagrindinį žodį tars literatūros kritikas dr. Kestutis Keblys.

Stasys Santvaras ir **Antanas Gustaitis**, žymieji Bostono rašytojai, žada atvykti Chicagon, kur šį pavasarį dalyvaus šviesiečių-santaričių rengiamose literatūrinėse vakaronėse. O A. Gustaitis taip pat atvyks stebėti naujos savo dramos "Mėnulio užtemimas" premjeros balandžio 11 d. Jaunimo Centre.

Kun. Povilas Dilys, lietuvių evangelikų reformatų superintendentas, Chicagoje minėjo 75 m. amžiaus ir 50 m. veiklos sukaktį. Ekumeninėse pagerbimo apeigose dalyvavo net aštuoni kunigai, jų tarpe ir katalikų. Kun. Dilys—lietuvių tarpe vienas iš ekumeninio sąjūdžio pradininkų.

Algimantas Kezys, S. J., kaip fotografas pasižymėjęs ne tik lietuvių, bet ir amerikiečių tarpe, pernai rudenį dalyvavo, be kita ko, prestižinėje Keystone galerijos parodoje Santa Barbaroje, Kalifornijoje. Dabar šią parodą palankiai recenzavo Natalie Canavor Popular Photography žurnalo 1980 m. gruodžio nr., ypač pabrėždama, jog chicagiškio Kezio darbuose matosi ne vien geometrinės, bet ir žmogaus vidinės erdvės tyrinėjimas.

Dail. P. Aleksa, dail. V. Lukas ir **dail. J. Strungys** apipavidalino kun. J. Prunskio paruoštą knygą **Lietuviai Sibire**. Knyga išeis šiemet pavasarį, prieš didžiųjų trėmių 40 m. sukaktį.

Dr. Jonas Reinys, Jr., kuris kaip gydytojas dirba vokiečių ligoninėje netoli Wuerzburgo, Vak. Vokietijoje, švenčių laikotarpyje atskrido į Chicagą aplankyti savo tėvus, seseris ir kitus artimuosius.

Algirdas T. Antanaitis aptarė rašytojo Liūdo Dovydeno kūrybą, jo 75 metų amžiaus sukakties progą, Sofijos Barkuvienės šeimos radijo valandėlėje sausio 18 d. Talkino Antro kaimo aktorė Vaigalė Kavaliūnaitė ir Indrė Antanaitytė.

JAUNAS ŽURNALISTAS—ŠVIESULYS ŪKANOSE

Margis Matulionis, jaunosios kartos intelektualas, neseniai tapo pakviestas Los Angeles mieste leidžiamo "Lietuvių Dienų" žurnalo angliškosios dalies redaktorium. Margis, gimęs 1943 m. Lietuvoje ir užaugęs Chicagoje, ten baigė lituanistikos mokyklą ir lankė Pedagoginį institutą. Aktyviai dalyvavo 1950-60-70 dešimtmečių lietuvių jaunimo kartos veikloje. Tai buvo karta, kuri dar gyvai sielėjosi mūsų tautos kultūriniais rūpesčiais. Tuo metu ir Lietuvių Studentų Sąjunga dar buvo idėjinų sąjūdžių forumas, o ne tik pasiteisinimas šokiams, baliukams, nugėrimams, kaip šian-

Iš Washingtono atvykęs **Lietuvių Ekslibriai** knygos autorius dr. Vitolis Vengris [dešinėje] per šio leidinio pristatymo pobūvį Chicagos Jaunimo centro kavinėje kalbasi su Vienybės red. kolektyvo nariu Edvardu Sulaičiu. Viduryje — lietuviškos radijo programos Chicagoje buvęs vedėjas — Raimundas Lapas. Z. Degučio nuotrauka

SUTIKTA KNYGA APIE LIETUVIŲ EKSLIBRIUS

Sausio 16 d. Jaunimo Centro kavinėje buvo naujos Lietuvių Bibliotekos Leidyklos knygos — **Lietuvių Ekslibriai** (angl. Lithuanian Bookplates) sutiktuvės. Šios knygos ne tik pavadinimas, bet ir tekstas, o taip pat ir parašai po iliustracijomis yra dvejomis kalbomis.

Plačią apžvalgą apie ekslibrius (kiti vadina ekslibrisus) padarė pats knygos autorius dr. Vitolis Vengris, kuris palietė ir pačią knygą. Ši knyga, kuri turi 248 didelio formato puslapius, yra iki šioliai vienintelis tokio pobūdžio leidinys apie lietuviškus knygos ženklus (Lietuvoje tokia knyga seniai planuojama, bet vis nepasirodo).

Knygoje yra atžymėti 44 ekslibristai, kurių dauguma gyvena

Lietuvoje. Norint sudaryti bent didesnę išėvių ekslibristų būrelį, knygon pateko ir mažai pasireiškę dailininkai, kaip Henrieta Vepštienė ir kt.

Pats knygos autorius, kuris yra pasižymėjęs ne kaip dailininkas-ekslibristas, bet kaip jų kolekcionierius, atrado, yra gerokai šią sritį išstudijavęs ir savo darbą atliko neblogai. Jis knygos pristatymo metu gana vaizdžiai nušvietė lietuviškų ekslibrių kelią.

Dr. Vitolis Vengris yra dar gana jaunas vyras, gimęs 1943 m. Dotnuvoje, kur jo tėvas profesoriaavo. Karo metu tėvas pasitraukė į Vakarų, o jis su motina liko Lietuvoje. Ten lankė pradinę ir vid. mokyklą, o 1966 m. užbaigė Kauno Veterinarijos Akademiją, gaudamas veterinarijos gydytojo diplomą. 1968 m. atvykęs į Ameriką čia tęsė studijas ir 1973 m. Iowa universitete gavo daktaro laipsnį. Po to dirbo tyrinėjimų srityje John Hopkins universitete Baltimorėje, o dabar darbuojasi Washingtone valdiškoje (Food and Drug administracijoje). (eš)

Bronius Kviklys, buvęs Draugo redaktorius, pakviestas pagrindiniu kalbėtoju Lietuvos nepriklausomybės šventės minėjime Grand Rapids, Mich. Minėjimas ruošiamas vasario 22 d., sekmadienį, 3 val. po pietų. Jį organizuoja Liet. Bendruomenės apylinkės valdyba.

Vena ir **Aleksas Lauraičiai** neseniai grįžo iš Kolumbijos, kur dalyvavo Raimundo ir Dalės Mieželių dukters Gilandos vestuvėse. R. Mieželis kuris anksčiau gyveno Chicagoj, yra Container Corp. of America Kolumbijoje prezidentas

Jonas Vizbaras-Sūduvas, Dorchester, Mass., laimėjo Draugo romano \$2000 premiją už romāną "Alšėnų kunigaikštystė". Teisėju komisija sudarė rašytojai: Alė Rūta, prof. Elena Tumienė, žurn. Kleva Rūta Vidžiūnienė, visuomenininkas Leonardas Valiukas ir prel. dr. Petras Celiešius. Premijos mecenatai kun. dr. Juozas Prunskis ir a. a. dr. Jonas Gliaudelis.

Vienybė, 1981 m. vasario 13 d.

DIDELIO KULTŪRININKO NETEKUS

Dr. Jonas Grinius minties audrose

Lapkričio 10 d. Miunchene mirė literatas dr. Jonas Grinius. Su juo, galima sakyti, mirė mūsų vėlesniųjų nepriklausomybės ir paskui tremties metų Adomas Jakštas. Kaip Jakštas, taip ir Grinius buvo, jei ne pats iškiliausias, tai tikrai vienas iškiliausių savo generacijos literatūros kritikų. Kaip Jakštas, taip ir Grinius į vertinamąjį kūrinį žiūrėdavo pro katalikiškos ortodoksijos akinius. Tik kur Jakštas buvo linkęs būti vienodai griežtas visiems, Grinius, nesigailėdamas "svetimų", kartais darydavosi nuolaidus "saviems": taip ir išėjo, kad pagal Grinių Anatolijus Kairys bus palikęs didesnę įnašą lietuvių dramaturgijai negu Antanas Skėma. Galop, kaip Jakštas, taip ir Grinius tenkinosi ne tik literatūros kritiko vaidmeniu, bet ir patys bandė kurti grožinę literatūrą—Jakštas poeziją, Grinius dramą, nors istorija turbūt geriau įvertins jų kritinę negu originaliąją kūrybą.

* * *

Gimęs 1902 m. Šaulių apskrityje, J. Grinius lavinosi Šaulių gimnazijoje ir Kauno universitete, paskui išvyko į Paryžiaus ir Grenoblio universitetus gilintis prancūzų kalbos bei literatūros ir meno istorijos moksluose. Grįžęs Lietuvon, 1929 m. už disertaciją apie poetą Oskarą V. Milašį susilaukė literatūros daktaro titulo. Lietuvos universitete pasiliko dėstyti estetiką, literatūrą ir meno istoriją. Profesoriavo iki pat universiteto uždarymo 1943 m., o 1944 m. pasitraukė į Bavariją, kur įsikūrė pastoviam gyvenimui.

Šalia pedagoginės bei mokslinės veiklos, apščiui laiko skyrė ir visuomeniniam bei publicistiniam darbui. Idėjos draugo Pr. Naujokaičio žodžiais, "Lietuvoje jis veikė ateitininkuose, pavasarininkuose, Katalikų darbininkų sąjungoje, Lietuvių Katalikų Mokslo Akademijoje, Katalikų universiteto steigimo komitete ir kitose organizacijose. Jis redagavo "Ateitį", leido "Židinį", bendradarbiavo beveik visoje katalikų spaudoje . . .".

Išėjimoje, nebetęsdamas profesoriaus karjeros, dar intensyviau atsidėjo literatūros kritiko, taip pat ir publicisto bei visuomenininko darbui. Triūsė mokytoju Vasario 16-osios gimnazijoje, dalyvavo L. B. ir VLIKe, kelerius metus redagavo "Aidų" žurnalą ir visą laiką itin gausiai rašė straipsnius spaudai, ypač "Draugui" ir "Aidams". Nebūtų perdėjimo sakyti, kad Vokietijoje, greta filosofo-teologo A. Maceinos ir istoriko dr. Z. Ivinskio, dr. J. Grinius buvo vyraujantis lietuvių katalikų intelektualas ir tų intelektualų kultūrinės veiklos judintojas.

* * *

Dr. J. Griniaus studijinė veikla išsireiškė tiek knygomis, tiek atskirais straipsniais. Be jau minėtos daktarinės disertacijos, jo yra išėję tokie literatūros ar meno kritikos veikalai: "Visuotinės literatūros istorija" (1932 m., kartu su J. Ambrazevičium ir A. Vaičiulaičiu), "Putino lyrika" (1932 m.), "Grožis ir menas" (1938 m.), "Vilniaus

meno paminklai" (1940 m.), "Lietuvių kryžiai ir koplytėlės" (1970 m.) ir "Veidai ir problemos lietuvių literatūroje" (1973 m.). Pastarajame veikale liečiami K. Donelaičio, Maironio, A. Jakšto, B. Sruogos, Putino, J. Ereto, B. Brazdžionio, P. Jurkaus, N. Mazalaitės, C. Grincevičiaus ir A. Kairio, taip pat ir keleto okupuotos Lietuvos rašytojų kūrybos bruožai.

Dar gausėnis yra periodikoje ar Lietuvių Katalikų Mokslo Akademijos leidiniuose išbarstytų jo studijų, recenzijų, kritiškų apžvalgų, taipgi ir poleminių rašinių palikimas.

Kaip minėjome, dr. Grinius bandė laimėti ir kaip grožinės literatūros kūrėjas, dramaturgas. Tik šičia gal labai ryškių pėdų nebus palikęs, nors jo parašytų dramų kiekis nemenkas: "Pavasariui švintant" (1927), "Sąžinė" (1929), "Stella Maris" (1947), "Šventojo vakaro sapnas" (1950), "Žiurkių kamera" (1953-54), "Gulbės giesmė" (1962) ir vienintelė komedija "Auksinė mergelė" (1969). Iš visų šių kūrinių labiausiai vertinami "Žiurkių kamera" ir "Gulbės giesmė", laimėjusi Liet. Rašytojų d-jos premiją. Abi statytos išėjimoje scenoje.

* * *

Su Adomu Jakštu dr. J. Grinių sieja dar ir milžiniškas kontraversiškas. Išėjimoje, pvz., įsisiūbavo smarki audra dėl jo pažiūrų į A. Skėmos ir A. Mackaus kūrybą. Tų ginčų atgarsiai dar ir šiandien nėra visiškai nutilę, net ir paskiausiu metu atnaujinami vis tokiais pat kietais pasisakymais vienu ar kitu literatūrinio-kultūrinio klausimu. Nenuostabu, kad kritikas J. Grinius pats turi ir karštų gynėjų, ir karštų "priešų". Jų pasisakymai leidžia manyti, kad ir ateityje, rengiant mokslinę istorinę lietuvių literatūros kritikos apžvalgą, nebus lengva J. Griniaus įnašui duoti vienaprasmišką vertinimą.

Pvz., štai kaip jį vertina vienas jo sąjungininkų, jau minėtas Pr. Naujokaitis:

"Didelę reikšmę J. Grinius skiria ir pasaulėžiūriniam pradui kūrinijose ir kritikoje. Kitai į žmogų žiūrima krikščionybės požiūriu, vėl kitaip—materialistiniu požiūriu. Dėl tų skirtumų atsiranda ir skirtingi kūrinių vertinimai. J. Grinius laikosi krikščioniškosios žmogaus sampratos. Dėl to kai kas apšaukia J. Grinių kritiku-moralistu. Bet iš tikrųjų jis yra objektyvus kritikas, vertinąs kūrinį estetiniu-psichologiniu metodu. Vienokias ar kitokias išvadas jis daro po rūpestingos kūrinio analizės, parodęs, kokius užmojus kūrėjas turėjo, ir kaip tie užmojai jam pavyko . . . Tai vienas nuosaikiausių ir objektyviausių dabarties lietuvių literatūros kritikų išėjimoje." (Lietuvių literatūros istorija, III t.)

Tačiau šių gerų savybių Griniaus raštuose neranda Amerikoje literatūros mokslus baigusi ir juos čia dėstanti prof. dr. Delija Valiukėnaitė. Komentuodama eilę dr. Griniaus darbų, ji mano, kad "jam, kaip ir kai kuriems kitiems krikš-

Dr. Jonas Grinius [1902-1980]

čioniškiems humanistams ir moralistams, literatūra yra vien tik religijos tarnaitė. Nepaneigčiau ir aš, kad literatūra nurodo žmogui etinę kryptį ir duoda elgesio bei pažiūrų modelius. Tačiau literatūra ne pamokslas ar propaganda, kaip kad Grinius ją dažnai traktuoja".

Toliau prof. Valiukėnaitė tvirtina, kad "Griniaus tendencija vertinti kūrinį pagal tai, kiek kūrinys išreiškia anti-komunistinio jausmo ar kaip arti jis susijęs su krikščioniškomis vertybėmis, paneigia bet kokį išsamesnį veikalui dėmesį", ir šį savo tvirtinimą paremia citatomis iš Griniaus straipsnių apie J. Grušo dramaturgiją.

Tuose straipsniuose esą, anot dr. Valiukėnaitės, nemaža "gan grubaus moralizavimo pavyzdžių", kurie "padarantys jo kritiką nepageidautinai subjektyvią ir sumažinantys jo, kaip kritiko, autoritetą. Literatūra pagaliau ne spaudyklė, į kurią interpretacijos metamos pagal kritiko ūpą ar įsitikinimus . . . Kalbėdamas apie "Meilę, džiazą ir velnią", Grinius aiškina veikalo konfliktus, bet ne iš veikalo taško, ne kaip Grušas juos sprendžia, bet grynai iš asmeniškų pažiūrų, tarytum Grušas būtų skaitytoji davęs tik fabulą ir prašęs skaitytojo ar žiurovo tuos duomenis aiškintis kiekvienam savaip . . . Žodžiu, Grinius nukreipia skaitytojo dėmesį nuo meno į visai kitas plotmes, ir dažnai sunku iš tokios kritikos sužinoti, ko iš tikrųjų dramaturgas siekė veikalo subtilesniuose sluoksniuose," rašo jaunoji profesorė.

Beje, dr. Valiukėnaitė tokia kieta dr. Griniaus atžvilgiu ne todėl, kad ji būtų jam priešingu ideologinių pažiūrų (pagal Valiukėnaitę tai kaip tik neturėtų būti svarbu diskutuojant literatūros kūrinio vertę), o dėl to, kad ji atstovauja dabar anglo-amerikiečiuose vyraujančiai vad. formalistinei kritikos teorijai. Be to, tame pačiame straipsnyje (Metmenys, nr. 35) ji "pakotavoja" ir kai kuriuos santariečių-šviesiečių-akiratininkų-metmenininkų (atsseit, tikrųjų Griniaus priešininkų)

literatus, kaip antai Algirdą Titų Antanaitį, Vytautą Jonyną, net Algirdą J. Greimą. Taigi, kliūva ne tik Griniui, ir ne tik katalikams.

* * *

Idant nepagalvotume, kad tiktai velionis dr. J. Grinius būdavo aštrių strėlių taikynys, galime prisiminti, jog ir jis pats mokėdavo plytom svaidytis neblogiau už kitus. Apie jau minėto, jo nemėgiamo A. Skėmos "Baltą drobulę" J. Grinius pasisakė, kad toji knyga esanti pritvinusi "patologiškai dvikiančios atmosferos" ir "sistemiškos neapykantos visam, kas pozityvu ir švaru" (Draugas, 1962 m. sausio 13). Be to, "lietuvis rašytojas, kuris savo tautos sunkiose valandose jai paliko nihilizmo nuodų, nenusipelnė pagarbos . . ."

Nuo moralinių antausių, kurių paliko A. Skėma savo raštuose, lietuvių visuomenė turi gintis". (Draugas, 1962 m. kovo 13).

Taip, va, rašė dr. J. Grinius apie A. Skėmą tuoj po pastarojo tragiškos mirties automobilio katastrofoje.

Siaip ar taip, tiek savuoju įnašu ramesniais momentais, tiek ir burbuliojančiomis diskusijomis, kurias jis sukėlė, dr. Jonas Grinius be abejo pasiliks mūsų literatūros kritikos istorijoje kaip viena ryškiausių jos figūrų. **mdr.**

Latvių Venezueloje priskaitoma 300. Turi stiprią statybos bendrovę. Immoliaria Riga su 87 šerėninkais (šeras po \$232). Jau pastatė 150 įvairių namų. Dešimta pelno dalį skiria latvių kultūros reikalams ir jau yra jiems suteikusi \$460.000. I Latvijos nepriklausomybės minėjimą atėjo 175, jų tarpe 17 lietuvių. Kalbėtoju buvo iš Švedijos pakviestas Pasaulio latvių sąjungos pirmininkas dr. Freikmanis. Kalbėjo ir iš Kanados Toronto atkviestas veikėjas Br. Rubess, kuris nusiškundė, kad jo kolonijos lietuviai nelabai draugingi lankyti latvių parengimus. Venezuelos sostinėje latviai užlaiko parapiją, kurios pastoriumi moka mėnesiui po \$1.600 ir dar \$460 išlaidoms.

1980-JŲ METŲ LAPĄ UŽVERTUS

EDVARDAS ŠULAITIS

Štai, jau nuplėšėme paskutinįjį 1980-ųjų metų kalendoriaus lapą. Užbaigėme ne tik metus, bet ir dar vieną dešimtmetį. Tai jau buvo trečias dešimtmetis nuo buvusių taip vadinamų tremtinių arba DP gausensio atvykimo į Ameriką ir kitus užjūrio kraštus. Be jų jau būtų sunku išvaizduoti lietuviškąją veiklą Amerikoje ir kitur iševijoje.

Iš didžiųjų įvykių iševijoje pernai pirmoje vietoje reikėtų laikyti Chicagoje liepos 6 d. įvykusią tautinių šokių šventę, kuri sutraukė šokėjus iš S. Amerikos bei kitų valstybių. Nors meniniu atžvilgiu ji nebuvo aukšto lygio, tačiau savo apimtimi ir žiūrovų skaičiumi dar pademonstravo nemažą iševijos pajėgumą.

DU MILIJONAI

Svarbesnis praėjusių metų laikotarpyje atsiekimas iševijoje buvo Lietuvių Fondo pasiekimas dviejų milijonų ribos. Šis Fondas, kaip žinome, dešimtimis tūkstančių dolerių kasmet paremia lietuviškąsias kultūrinės apraiškas iševijoje.

* * *

Teatro srityje surengtas V-asis Teatro festivalis Chicagoje, kuris, deja, nebuvo toks, kokio būtų galima tikėtis. Įvyko eilė didesnių bei mažesnių koncertų, minėjimų, parodų. Gausiausia jų buvo Chicagoje, nors ir kitos kolonijos, pagal išgales, stengėsi neatsilikti.

* * *

Daug gyvumo sukėlė P. Amerikos tautinių šokių šokėjų ir dainininkių pasirodymai Š. Amerikos kontinente. Pavyzdžiui, Chicagoje svečiais iš P. Amerikoje susidomėjimas buvo toks didelis, jog reikėjo surengti net tris pasirodymus.

Iš kitos pusės Š. Amerikos lietuviai menininkai viešėjo kituose kontinentuose ir ten tautiečius linksmino. Tokių tarpe buvo Nerija Linkevičiūtė, Bernardas Prapuolenis.

Metų pabaigoje į Australiją buvo nuvykę daugiau 20-ies Š. Amerikos lietuvių sportininkų, kurie ten rungtyniavo su lietuviais ir australiečiais, ir pelnė daug pergalių.

* * *

Pažymėtinos Š. Amerikos lietuvių sporto varžybos pavasaryje Detroito, kur suvažiavo daugiau 200 lietuvių krepšininčių bei tinklininkų. Lietuviai sportininkai rungtyniavo ne tik tarpusavyje, bet dalyvavo ir pabaltiečių varžybose ir šio krašto pirmenybėse. Vienas plačiausiai amerikiečių tarpe lietuvius reprezentuojantis sporto klubas — Chicago LFK Lituanica paminėjo savo veiklos 30 metų sukaktį.

POLITIKA

Lietuviškoje politikoje tebesitęsia trintis tarp ALFO ir VLIKO iš vienos pusės ir Lietuvių Bendruomenės — iš kitos. Visos šios grupės darė ką pajėgė Lietuvos naudai, tačiau jos būtų žymiai daugiau galėjusios padaryti jeigu būtų veikusios sutartinai — pasidalindamos darbų bei išteklių.

Plačiai nuskambėjo lietuvių jaunimo surengtosios demonstracijos prie Sovietų atstovybės Washingtone liepos 18 d. Buvo paminėta Pabaltijo prijungimo prie Sov. Sąjungos 40 metų sukaktis. Lietuviai buvo minimi Madrido konferencijoje, kur JAV delegacijoje oficialiu nariu buvo mūsų šalis Rimas Česonis. Be jo, ten dalyvavo eilė mūsų stebėtojų.

Rimas Česonis

Lietuviai plačiai domėjosi republikonų partijos konvencija Detroito ir demokratų — New Yorke, kur dalyvavo ir lietuvių — spaudos atstovų ir svečių. Lietuvių dėmesys ir pastangos daugiau sukosi ties republikonais, kurie galėjo džiaugtis, jog jų kandidatas išrinktas naujuoju JAV prezidentu.

KULTŪRA

Kultūrinėje srityje gražiai darbuositi Lietuvių Bendruomenė bei kitos organizacijos. Buvo paskirta nemaža premija — Rašytojų Draugijos premija atiteko Algirdui Lansbergiui, Draugo dienraščio — Juozui Kralikauskui, Vinco Krėvės — poetui Henrikui Nagiui iš Montrealio.

JAV LB Kultūros Tarybos paskirtoji premija už dailę atiteko dail. Viktorui Vizgirdai, Ohio lietu-

JAV LB Kultūros Tarybos sudarytoji komisija, kuriai pirmininkavo dail. Romas Viesulas. Dailės premija [1000 dol.] paskyrė dail. Viktorui Vizgirdai.

Paskutinė prel. Pr. Juro fotografija, traukta liepos 28 d. Mirė lapkr. 22 d. Fotografijoje iš kairės į dešinę: Antanas Mažiulis, kun. Rapolas Krasauskas, prel. Pranciškus Juras ir — Vytautas Širvydas.

vių gydytojų — Vidai Bučmienei iš Clevelando už jos darbą švietimo srityje. Eugenijaus Kriaučeliūno vardo jaunimo premiją gavo Joana Kuraitė iš Hamiltono.

* * *

Keli lietuvių laikraščiai: Dirva ir Darbininkas paminėjo 65-erių metų sukaktis, Kario žurnalas atžymėjo 60 m. sukaktį. Ciurlionio ansamblis Clevelande atšventė 40 metų, o Dainava Chicagoje — 35 metų sukaktis.

MIRTYS

1980-ųjų laikotarpyje nemaža tautiečių išsiskyrė iš gyvųjų eilių. Pažymėsime tik dalį jų, gal vieną kitą žymesniųjų. Toronte mirė buvęs VLIKO pirm. Jonas Matulionis, New Yorke iš gyvųjų tarpo atsiskyrė rašytojas Juozas Petrėnas-Tarulis (jo palaikai palaidoti Kaurne).

Vaclovas Čižiūnas, pedagogas, knygų autorius mirė Paterson, N. J. Nadas Rastenis, senosios kartos poetas SLA Garbės Narys — Baltimorėje; pulk. Juozas Lanskronskis — Belgijoje.

Kazys Merkis, šachmatininkas ir sporto veikėjas mirė Bostone; Povilas Tautvaišas, šachmatų meistras — Chicagoje. Chicagoje mirė du pasižymėję rašytojai — Aloyzas ir Marius Katiliškis.

Miunchene pasimirė rašytojas dr. Jonas Grinius, o Putnam, Conn. — Amerikos lietuvių kultūros veikėjas prel. Pranciškus Juras. Taip pat iš gyvųjų tarpo pasitraukė visuomenės veikėjas Albinas Trečiokas, ekonomistas SLA Garbės narys; visuomenininkas Stasys Lušys; muz. Mykolas Cibas, kun. Vaclovas Martinkus ir daugelis kitų veiklių tautiečių.

ŽVILGSNIS Į ATEITĮ

Bent trumpai prisiminus 1980-uosius, reikia mesti žvilgsnį į 1981-uosius.

Pradedame naują laikotarpį, kuris žada daug netikėtumų. Tarptautinė padėtis labai neaiški, taip pat

ir lietuviškos problemos nelengvai suvokiamos.

Vienybės skaitytojams šie metai yra sukaktuviniai. Tau jau 95-ieji laikraščio gyvavimo metai. Tokia sukaktimi nė vienas lietuviškas laikraštis nei iševijoje nei Lietuvoje negali pasididžiuoti!

Nors bendrieji lietuviškieji reikalai visiems tautiečiams yra aktualesni, tačiau Vienybės skaitytojų šeimai ši laikraščio sukaktis yra pati svarbiausia. Reikia rūpintis, kaip šią sukaktį būtų galima galimai geriau paminėti, reikia sielos — kokių būdu užtikrinti laikraščio tolimesnę egzistenciją. Minint 95 metų sukaktį, reikėtų stengtis, kad laikraštis bent galėtų atšvęsti šimtinę.

O tai jau nepakanka vien tik Vienybės leidėjų pastangų. Reikia ir plačiosios skaitytojų bei rėmėjų tautos, kuri turėtų būti žymiai didesnė, negu iki šiol. Vienybei reikia paramos šiandien, nes rytoj jau gali būti per vėlu!

Su tokiomis mintimis žengiamo į 1981-uosius, kartu linkėdami visiems kuo geriausios kloties!

Šventiniai atvirukai

Iki šio laiko iš Lietuvos gauti šie šventiems sveikinti atvirukai: 1) dailininkės A. Terleckienės Vaizdas (Kalėdų senelis neša ant kupros dovanų maišelį), spausdino Mintis Vilniuje 200,000 egz.; 2) A. Sutkaus fotografinė spalvota nuotrauka Trakų pilis žiemos metu, su sniegu, Minties laida, 60,000 egz.; 3) dailininkės R. Stasiūnaitės "Daug laimės", tarp sniegu ir žvaigždžių, Minties laida, 40,000 egz.; 4) dailininkės A. Šaltenytės "Laimingų Naujų Metų" (žodžiai tarp žalių eglės šakų vainiko, kuriame tupinėja paukšteliai), Minties 1979 m. laida, 160,000 egz.; 5) dailininkės A. Petrauskaitės "Su Naujaisiais Metais!" (dvi degančios žvakės po Kalėdų eglės šakomis su padabinimais), Minties laida, 1980 m., pusė milijono egz.

Vienybė, 1981 m. vasario 13 d.

Svarbiausias 1980 m. įvykis Lietuvoje

Lietuvoje praėjusiais metais buvo nemaža kultūrinio pobūdžio įvykių ir pačius svarbiausius išrinkti nėra lengva. Tačiau nesuklysimė pasakę, jog pačiu svarbiausiu reikėtų laikyti dainų ir tautinių šokių šventę bei su jomis susijusius kitus renginius.

Apie tai jau Vienybėje buvome rašę, tačiau čia suminėsime mažiau žinotus faktus bei skaičius.

Mus jau pasieke šventinis leidinys—Dainų šventė (238 pusl. kietais viršeliais), šventės dienomis ejęs laikraštis Skambek, daina, trijų ilgo grojimo plokštelių albumas su įrašytų dainų šventės repertuaru ir kt. Visa tai yra akivaizdi medžiaga, rodanti kas dėjosi praėjusių metų liepos mėn. Lietuvoje.

1980 m. respublikinės dainų šventės renginiai prasidėjo jau liepos 4 dieną. Iki liepos 9 d. vyko kolektyvų konkursai. Dėl konkurso nugalėtojų, laureatų vardų varžėsi 436 kolektyvai. Absoliučiai geriausio kolektyvo vardą pelnė Vilniaus Universiteto dainų ir šokių liaudies ansamblis (vadovas nusipelnęs Lietuvos artistas V. Aleksandravičius).

Miestų liaudies kolektyvų grupėje pirmoji vieta paskirta Kauno A. Sniečkaus politechnikos instituto nusipelnusiam dainų ir šokių ansamblui Nemunas (vadovas P. Juskonis). Rajonų kolektyvų grupėje — Alytaus eksperimentinio namų statybos kombinato dainų ir šokių ansamblui (vadovė D. Plytnikienė). Miestų grupėje — Kauno P. Ziberto šilko kombinato dainų ir šokių ansamblui (vadovas V. Špauskas).

Orkestrų tarpe pirmąją vietą pelnė Panevėžio J. Švedo pedagoginės aukštesniosios muzikos mokyklos liaudies instrumentų orkestras, o geriausiai kankliavo Vilniaus B. Dvariono vaikų muzikos mokyklos kanklių ansamblis (vadovė D. Daugilienė).

Mišrių chorų tarpe geriausiai dainavo Kauno kultūros darbuotojų

liaudies mišrus choras Leliūmai (vadovas A. Petrauskas).

Moterų chorų tarpe geriausiai pasirodė Vilniaus statybininkų kultūros namų nusipelnęs choras Eglė (vadovas J. Kavaliauskas).

Kiti geriausi šventės kolektyvai — vyrų choras Varpas, mergaičių choras Liepaitės, berniukų choras Ažuoliukas, Šiaulių K. Preikšo pedagoginio instituto kaimo kapela, Šakių rajono kultūros namų pagyvenusių žmonių šokių kolektyvas.

Devyniolikoje Vilniaus salių keturias dienas vyko jubiliejinės Dainų šventės dalyvių konkursas, čia atskirose grupėse varžėsi apie 22 tūkstančiai muzikantų, dainininkų ir šokėjų.

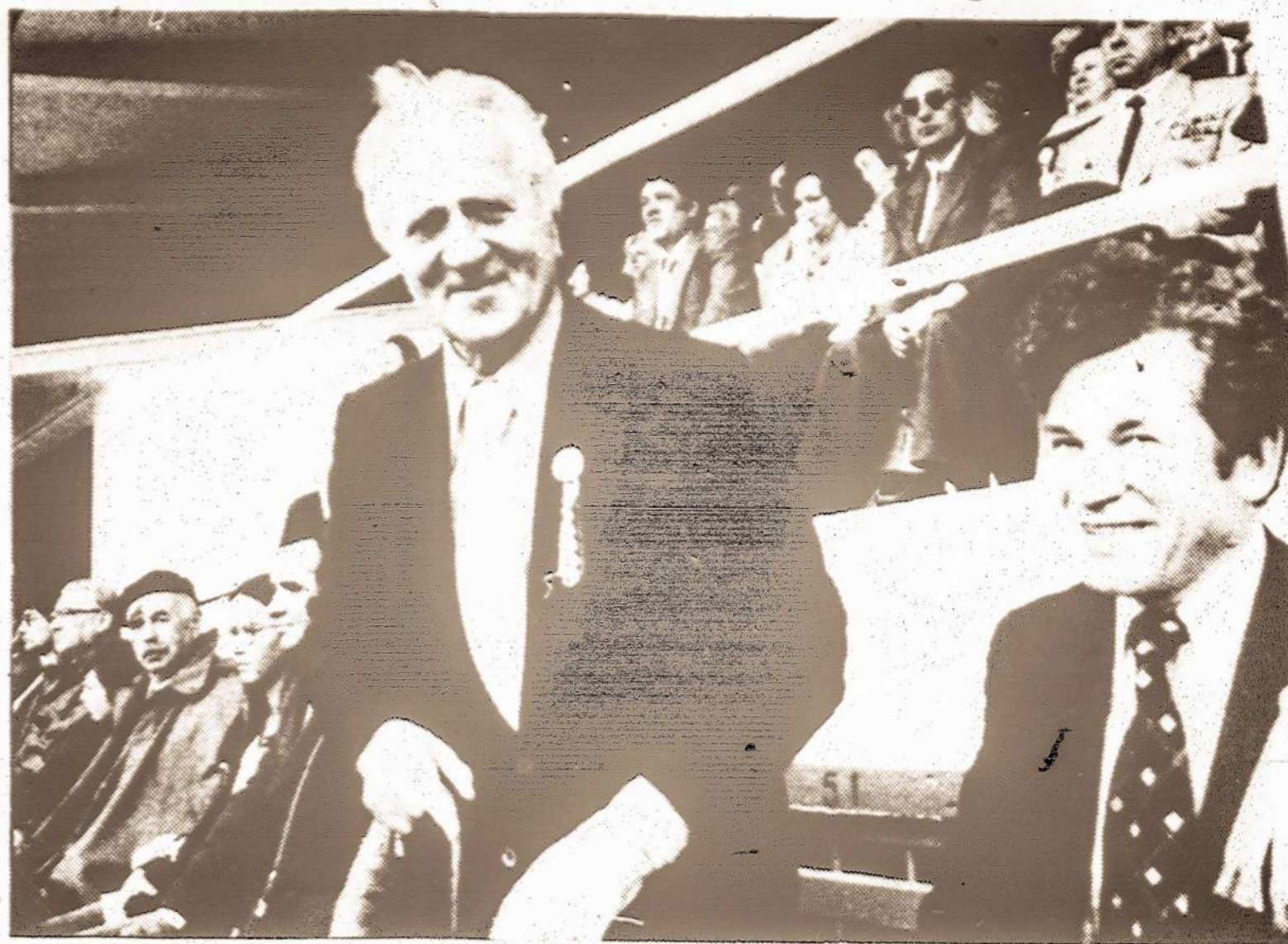
Liepos 10 dieną į Vilnių suvažiavo visi Dainų šventės dalyviai. Tai 1175 kolektyvai su 36,000 dalyvių. Jie atstovavo 426,500 Lietuvos meno saviveiklos mėgėjų.

Respublikinė dainų šventė prasidėjo liepos 10 d. — ansamblių vakaru Vilniaus Kalnų parke. Dalyvavo apie 20 tūkstančių dalyvių. Ansamblių koncertai vyko tris kartus: vieną — liepos 10 d. ir du kartus — liepos 11 d. Liepos 12 d., šeštadienį, prasidėjo Dainų dienos iškilmės. Visi respublikinės dainų šventės dalyviai išsirikiavo masinėms eitynėms per miestą.

Visiems suėjus į Vingio parką, pradėta Dainų šventės programa. Sekančią dieną Žalgirio stadijone vyko tautinių šokių šokėjų (jų buvo 8 tūkstančiai) pasirodymai.

Kai kuriuos iš šių renginių matė ir užsienio lietuviai (jų tarpe nemaža buvo ir Amerikos lietuvių), kurie gražiais mūsų tautiečių, Lietuvoje pasirodymais gėrėjosi. Tuos renginius mačiusieji su pagrindu tvirtina, jog tai buvę patys puikiausieji renginiai, kuriuos bet kada gyvenime jiems buvo tekę matyti.

E. Suvalkietis

Šalia daugelio svečių iš viso pasaulio tautinių šokių šokėjų pasirodyme Vilniuje 1980 m. vasarą ir iš V. Berlyno atvykęs M. Žilinskas, naujai Paveikslų galerijai Kaune paaukojęs apie 300 vertingų meno kūrinių.

O. Keraminienės nuotr.

Keramikas Mykolas Vrubliauskas

Vilniuje gyvena plačiai Lietuvoje žinomas keramikas, docentas Mykolas Vrubliauskas, praėjusių metų spašto 2 d. atšventė savo amžiaus šešiasdešimtmetį.

Sukaktuvininkas 1950 m. baigęs Kauno valstybinį taikomosios ir dekoratyvinės dailės institutą, greit tapo populiariu keramiku, dalyvaudamas parodose ne tik Lietuvoje bet ir užsienyje. Jis už savo darbus yra laimėjęs ne vieną premiją bei medalį.

Kultūros Barų žurnale apie jubiliatą taip rašoma:

Jubilato kūrybai būdinga silueto ir dekoro santūrumas, geras technologijos įvaldymas ir žiedimo meistriškumas. Šitokių kūrybos savybių siekti jis jau beveik tris dešimtmečius moko ir būsimojus keramikus—LTSR dailės instituto auklėtinius. Negana to, jubilatas—šio instituto taikomosios dailės fakulteto dekanas, LTSR dailininkų sąjungos ir Liaudies meno rūmų įvairių renginių aktyvus talkinin-

kas, Keramikos katedros ugdytojas, darbštus ir pareigingas pedagogas, vadovas ir kolega.

M. Vrubliauskas yra viešėjęs ir Amerikos kontinente—Kanadoje, tad turi nemažą draugų bei pažįstamų ir šiapus Atlanto. Yra vedęs ir kartu su žmona Ona užaugino dvi dukras Giedrę ir Mildą kurių viena, baigusi Vilniaus universitetą, ištėkėjo ir augina dukrele, o kita dar tebestudijuoja universitete.

Sukaktuvininkas keramikas Mykolas Vrubliauskas su Vienybės redakcinio Kol. nariu Edvardu Šulaičiu.

Vilniaus u-to mokslininkų laimėjimas

Vilniaus universiteto mokslininkai—medicinos fakulteto profesorius P. Čibiras ir docentė Č. Lenkauskaitė, tyrinėdami smegenų susirgimus, pasiūlė naują jų skubios diagnostikos būdą, atliekant kraujo lašo mikroskopiją. Šis būdas įgalina aptikti ligos sukėlėjus jau pačiomis pirmomis dienomis. Jo efektyvumą patvirtino ir kitų respublikų klinikos. TSRS sveikatos apsaugos ministerija rekomendavo vilniečių lietuvių pasiūlytą naująją taikyti visos šalies medicininėje praktikoje.

Ruošiasi į užsienį

Vilniuje lankėsi danų delegacija, atvykusi pasitarti su lietuviais dėl programos, kurią Lietuva šiemet atliks Kopenhagoje tenai vykstančiomis Tarybų Sąjungos dienomis. Svečiai buvo supažindinti su lietuvių numatyta programa—keletu parodų, tarp jų lietuvių liaudies meno, ir su lietuvių meno kolektyvais.

Apie 20 tūkstančių choristų iš visos Lietuvos ir tūkstantinė publika Vingio parke, Vilniuje.

Vienybė, 1981 m. vasario 13 d.

U. S. Publication Admits

Religious Suppression in Lithuania Elicits Yawn in the West

The *American Spectator* is a peppery monthly political tabloid, edited by syndicated columnist R. Emmett Tyrrell, Jr., a mercilessly brilliant wordsmith who's been called a "curmudgeon," "misanthrope", and worse. It specializes in writings that go against the grain of the times (spell that capital "T", or drop the article and the "s", if you wish. Its bias, if any, tends to be right wing, but if you think that makes it stodgy and predictable, think again. Despite the fact that it regularly pillories them, the rag appears to be read by the creme de la creme of the American Establishment, as shown by the list of prominent readers fine-printed in almost every issue as a plug for the magazine.

One article in a recent issue is an example of the unconventional kind of stuff *The American Spectator* is made of. For Lithuanian readers it fairly jumps from the page, what with the big picture of Nijolė Sadūnaitė right at bottom center and then, turning the leaf, two photographs of documents, in Lithuanian, concerning the troubles that Lithuania's Catholics experience at the hands of their government. The piece is entitled "Red-curtained Catacombs" and subtitled "In Little Lithuania' a gigantic passion persists to haunt the Kremlin and apparently to bore the West." It is written by Francis X. Maier, himself editor of another publication, the *National Catholic Register*.

Mr. Maier's piece begins as follows:

"Earlier this summer, three Russian women were expelled from the Soviet Union for publishing a feminist samizdat journal. Their exit produced an interesting study in contrasts. None of them was beaten up. None of them was sent to the gulag. And as far as the State Department knows, none of them had any trouble bringing her family to the West with her.

"At about the same time, Nijolė Sadūnaitė completed the final year of a six-year sentence for dissident activities: three years hard labor in a strict regime Mordovian prison camp, and three years internal exile in Siberia. Sadūnaitė, like the Russian feminists, was also associated with samizdat activism — in this case, with the *Chronicle of the Catholic Church in Lithuania*, which documents religious persecution and other human rights violations in the Soviet Baltic Republic. Unlike the feminists, she was not invited to emigrate.

"The three Russian women — Tatiana Mamonova, Tatiana Goritscheva, and Nataliya Nalachovs-

kaya — drew the attention of American network television news, national news magazines, and a variety of leading news dailies across the country. Sadūnaitė's story, on the other hand, sparked a couple of brief blurbs in the far more obscure religious press.

"The disparity in the media coverage of these two incidents is almost as disturbing as the disparity in the punishment meted out. But one can easily see why the Party chose to act as it did. Women's rights is a "progressive" issue (in the Marxist sense), and the international women's movement is vocal and well-covered by the Western press. As nearly every Soviet exile has pointed out, the regime can be surprisingly sensitive to the pressure of world criticism.

"Religion, however, is not a progressive issue, and, to make matters worse Nijolė Sadūnaitė, it turns out, is a clandestine nun. The Party, in treating her far more severely, betrayed its thorough knowledge of contemporary Western, and especially American, attitudes toward religion: Basically, the Soviets assumed they could get away with it. And they did."

Mr. Maier then goes on to describe Lithuania's political condition in general, detailing what the Soviet Communists have done to the country:

"The extent of Soviet crimes in Lithuania is difficult for Westerners to grasp. In the years since occupation, the Soviets have arrested and deported more than 300,000 Lithuanian artists, priests, intellectuals, and political leaders—the heart of the country's national spirit. In a nation of barely three million people, the loss has been staggering. The great majority of these exiles died in labor camps or have never returned. After World War II, Lithuanians waged a bitter and almost totally unreported eight-year guerilla struggle against the Russians, a struggle they lost in the face of overwhelming Soviet numerical superiority, scorched-earth tactics, and counterterrorism. The West looked the other way."

The subsequent, main portion of the essay is devoted to a discussion of the enormous difficulties placed in the way of religious believers by the Soviet authorities, and the resulting conflict between them. The author, Mr. Maier, appears to be exceedingly well-informed and accurately perceptive. At the end of this section, he alludes to one strong ray of hope: Karol Wojtyła's election as Pope and his "naming of

a new cardinal *in pectore* ('in the heart'), the process used for raising bishops to the red hat who cannot be publicly acknowledged for reasons of personal safety. That bishop is strongly rumored to be Lithuania's Julijonas Steponavičius, Archbishop of Vilnius. Lithuania's Catholics have understood the sign: They are not forgotten."

Mr. Maier's article ends with a series of thoughts on why Lithuania's cause nevertheless generally evokes "boredom" in the West:

"There is a temptation to regard Lithuania as just another sideshow in a century full of horror stories. Indeed, Baltic nationalism gets very little attention these days, even among American Catholics, who, in decades gone by, were legendary for their anti-Communist Western attention and/or support. Catholicism is merely the most dramatic example of what is now going on throughout the Soviet empire, where religious persecution is now more systematic, massive, and severe than at any time since the sixteenth century.

"Amidst the ponderous acclamations on behalf of human rights in the American political and cultural rhetoric of the past several years, these violations of the right of religious belief have somehow suffered neglect and silence. This is probably less the result of conscious prejudice than a function of the unique American schizophrenia regarding religion. We are a believing people: We were founded, at least in part, by religious refugees. But the bitterness of religious controversy also left its mark: We have sought, whenever possible, to remove sectarian disputes from the realm of political affairs. Thus, over the past three decades, as

American culture has become increasingly secularized, we have somehow lost the capacity to appreciate the gravity of purely religious persecution.

"But if America in particular and the post-Christian West in general tend to regard religion as a private — and therefore politically unimportant — affair, the Soviets very clearly do not . . . The irony is that, as the spiritual dimension of Soviet life has been systematically destroyed, what has resulted is a wave of cynicism among educated youth, which has led, in turn, to a religious revival.

"Of course, equally unsettling for the Soviets is the symbiotic relationship religious faith has developed with minority nationalism. Great Russians are now, for the first time, a minority in the Soviet Union, which means that the contradictions of Soviet cultural imperialism become ever more apparent. (Incidentally, this calls into question the integrity of the Western intelligentsia, which sophisticatedly justifies the revolutionary violence of "emerging" nations but says nothing at all on behalf of recently submerged peoples.)"

These observations by the author are extremely sharp. It is indeed a fact that religious persecution is not a "chic" issue in the West, that the Soviets are taking advantage of this situation, and that, in general, it is only the nationalism of the newly developing, or "Third World", nations that gets any Western attention and/or support, whereas the older, highly civilized nations that happen to have been gobbled up by their more powerful neighbors are well-nigh ignored. So much for even-handedness, empathy, justice, and the brotherhood of man. mdr.

\$1,000 REWARD OFFERED IN BEATING DEATH OF ALEX SILIUNAS

Chicago, Ill. — Mr. Siliunas was obliged to flee from his beloved native land Lithuania when it was over-run by the calculating Reds. He sought the freedom of America — the land of the free. He was candid and sincere, practiced what he preached, and looked with charity towards all. He believed in the power of kindness. He was not rich economically, but he was rich morally and spiritually. With the wealth and ability of his brain he was willing to enrich the world. He was a kind and loving husband and a good and understanding father, a generous and exemplary neighbor. He was a true, just, modest, patient man who respected the rights of others, and endeavored to enjoy his own. His many friends will miss him.

Now he lies buried in the cold ground at St. Casimir Cemetery, unexpectedly taken from his family and friends just before the happy Christmas holidays. He was

brought down heinously, crippled and snuffed of his precious life forever, the result of a cold-blooded murderer without any cause or provocation.

Who did it and why?

Alex Siliunas was on his way to catch a bus for work on December 3, 1980 and was severely beaten in the face and head at 6733 South Rockwell by a man who jumped out of a car wielding a mallet (sledge hammer) injuring him so severely that he died later of his wounds and was buried on December 16, 1980 in St. Casimir Cemetery.

What has the murderer gained by killing this innocent victim? How long can society endure such atrocious incidents? Why did he have to be snuffed out by the brutal uprising of an arm with a deadly missile?

He loved his family and neighborhood, respected life and society.

Continued on page 11

Vienybė, February 13, 1981

MOTERYS

Ona Bačkienė, Lietuvos Pasiuntinio Washingtono žmona pakviesta dalyvauti Pasaulio Motinų sąjūdžio tarptautiniam suvažiavimui Paryžiuje gegužės 26. Paminėtina, kad Sąjūdžiui įsteigti veikloje dalyvavo Vera Bakšytė ir O. Bačkienė.

Marija Tūbelytė-Kulmanienė, gyvenanti Taiwane šiuo metu vieši pas savo mamytę Jadvygą Tūbelienę St. Petersburg Beach, Fla. Už poros metų su savo šeima ji žada atsikelti į St. Petersburg Beach, Fla. apsigyventi.

Irena Kriaučeliūnienė, Chicagos Jaunimo centro vadovė, su savo talkininkais išpuošė tautiniais kūrniais Jaunimo centro raštinę, kai kuriuos kitus kambarius. Apatinėj salėj įrengta scena, panaudojant New Yorko tarptautinėj parodoj buvusius lietuviškus piešinius, kurių dalis dabar puošia Jaun. centro koridorius ir kavinę. Didžiojo salėj įdėtos naujos užuolaidos, įruošti jaukūs apskriti stalai.

Marijos Gaižutienės keramikos paroda vyksta Chicagos Viešosios bibliotekos Chicago Lawn skyriuje, 6120 S. Kedzie. Parodoje eksponuojami vazos, ašočiai, ir kiti keramikos darbai. Paroda tęsis iki vasario mėnesio pabaigos.

Akademiški skaučių Draugijos centro valdybos pirmininkė išrinkta t. n. Vida Eidukaitė, fil. Alvida Baukutė — pirm. pavaduotojos pareigoms. Abi išrinktos vienbalsiai ir pareigas pradėjo eiti nuo sausio 7 dienos.

Dail. Ados Peldavičiūtės-Montvydienės pomirtinė paroda rengiama balandžio 4-5 Kultūros židinyje. Dailininkė kadais New Yorke gyveno, reikėsi kaip dailininkė, anksti mirė. Jos palikimu rūpinasi brolis — architektas Vytautas Peldavičius, gyvenantis Chicagoje. Paveikslus restauravo, aptvarkė dail. Juozas Bagdonas. Jis rūpinasi ir jų įrėminimu.

Jovita Kerelytė iš Chicagos išvyko į Italiją tęsti studijų ten esančiame Loyola universiteto skyriuje. Jovita yra vyriausia duktė LS Seserijos vyr. skautininkės Irenos Kerelienės ir architekto Alberto Kerelio.

Nijolė Gražulienė, gyvenanti Hazel Crest, Ill., daug dirbo paruošdama Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikos anglišką tekstą, leidžiamą knygos pavidalu. Tomą užbaigusi dabar į anglų kalbą verčia kun. J. Prunskio knygą "Bolševikų okupacija Lietuvoje". Šią knygą išleis šaliai.

Madų paroda, rengiama Balfo 100-tojo skyriaus, ruošiamą Kultūros židinyje gegužės 3.

Genė Krivickaitė-Janušienė po sunkios ir ilgos ligos mirė sausio 26 d. ryte savo namuose, Burbank, prie Chicagos. Laidojama Clevelande, kur jau yra palaidoti jos tėvai ir brolis. Nuliūdime liko vyras, duktė Eglė Clevelande ir brolis dail. Alfonsas Krivickas Vokietijoje (Vasario 16-sios gimnazijos mokytojas).

Lietuviška eglutė, Onos Ozinskienės papuošta lietuviškais šiaudinukais Argentinos Lietuvos Balso seklyčioje.

Lietuvių Moterų Klubų Federacijos New Jersey klubas dalyvavo Morris County muziejų, Morristown, N. J., prieškalėdinėj tarptautinėj mugėj. Pirmininkė Ona Karašienė su valdyba ir narėmis surengė puikią lietuvišką gintarų, audinių ir drožinių parodėlę. Šiaudinukais papuošta Kalėdų eglutė teikė šventiškos nuotaikos, o stalas apkrautas pyragais, sausainiais ir tortais, atsilankiusius viliojo ką nors nusipirkti pasismaguravimui.

Klubo valdybai, kurią sudaro pirm. O. Karašienė, sekr. L. Alinskienė, izd., A. Vence ir narė kultūros reikalams D. Rogers, pirm. mugės prisidėjo darbu, kepsniais ir budėjimu: D. Birutienė, E. Gražulienė su dukra Rita, Rūta Rogers, A. Rygelienė su dukromis Vita ir Ramune, J. Staškuvienė ir A. Pintsch.

Iš pelno dalį paskyrė New Jersey tautinių šokių grupei Liepsnai.

Kotryna Žvirblis iš Roselle, N. J. kandidatavo laimėti gražuolės titulą Miss America of 1981, bet laimėjo antrąją vietą. Pirmąją išrinkta Coleen Quinn, airių kilmės iš Tenafly. Žinią praneša Airių laikraštis The Advocate, kurį surenka Vienybės spaustuvė.

Carl Roden bibliotekoje, 6083 N. Northwest Hwy., Chicagoy vitrinas puošia gintarai, medžio drožiniai, juostos, tautiniais rūbais papuoštos lėlytės, margučiai, informacija apie Lietuvą ir kt. Parodėlę įrengė M. Krauchunienė ir P. Vaitaitienė. Ekspozitai skolinti iš D. Augienės, E. Baltrušaitienės, H. Buchinskienės, M. Laurinavičienės, M. Krauchunienės ir P. Vaitaitienės.

Elena Abelkienė — ilgametė Chicagos gyventoją, o dabar gyvenanti Putname seselių sodyboje, yra kalėdinių šiaudinukų menininkė. Jos darbo meniškais šiaudinukais Kalėdų metu puošiasi ne viena kitataučių parapija, muziejai ir lietuvių namai nuo Atlanto pakraščių Floridos iki tolimes Kalifornijos.

ŠEIMININKĖMS

VITAMINO C ŠALTINIS

Krienai turi didelį kiekį vitamino C (daugiau už citrinas ir apelsinus), mineralinių medžiagų (kalcio, fosforo, kalio), angliavandenių ir eterinio aliejaus, turinčio savybę užmušti bakterijas.

Vitaminas C — svarbiausia krienų vertybė.

Nedidelis krienų kiekis padidina virškinimo sulčių išsiskyrimą ir tokiu būdu pagerina apetitą. Stiprų skonį ir aštrų specifinį kvapą krienams suteikia eterinis aliejus.

Krienai — geras pagardas mėsos ir žuvies patiekalams, tačiau labai stiprus. Dėl to ir sveikiems žmonėms nereikia jais piktnaudžiauti. Krienai erzinačiai veikia virškinamojo trakto gleivinę, inkstus, taip pat dirgina nervų sistemą.

Sergantiems skrandžio, žarnyno, kepenų, tulžies, inkstų, kasos ligomis, krienų visai nereikia vartoti.

Šio prieskonio paruošimo būdas nesudėtingas. Nuvalyti ir nuplauti šaknis, sutarkuoti ant smulkios plastmasinės trintuvės, įpilti truputį acto, o dar geriau — citrinų sulčių, įdėti truputį cukraus ir druskos. Skonis bus geresnis ir spalva gražesnė, jei įpilsite burokėlių sūkos.

\$1,000 REWARD OFFERED

Continued from page 10

Why did such an understanding intellectual individual have to be so criminally assaulted and eliminated?

The murder of this man will never be completely exonerated until this community arises and apprehends and punishes the responsible criminal according to the judicial system of our state. This is the greatest and richest country in the world but we cannot control criminal elements. The civilized world is losing confidence in our leadership. It will be difficult for the United States to convince the rest of the world that our democracy is the best if we cannot cope with the problems of crime.

\$1000 Award Offered

In order to encourage members of this community who might have been witnesses to this crime to come forward with information, the Marquette Park Lithuanian Homeowners Association is offering a \$1,000.00 reward to anyone who provides the proper authorities with information as to the

Vienybė, 1981 m. vasario 13 d.

identity of the criminal which leads to his arrest and conviction of a felony (not a misdemeanor).

Other groups and individuals in this community are encouraged to contribute funds towards a greater reward amount by sending \$50. or more to the Alex Siliunas reward trust which has been established at the Marquette National Bank—Trust No. 9818-6316 S. Western Avenue, Chicago, IL 60636. This reward is offered for six months from January 15, 1981 with the option to renew for another six months and one day with the committee's discretion. If at the expiration of the reward time no one has come forward and the criminal has not been apprehended monies will be returned to the donors. Donors will be refunded if they are disabled or die prior to the expiration of the trust.

We are establishing this reward because we are concerned about the future of this community and the safety and well-being of its residents.

Marquette Park
Lithuanian Homeowners
Assoc. Inc.

IŠ LAIŠKŲ VIENYBĖS REDAKCIJAI

1980 m. gruodžio 17 d.
Lyndon KS 66451

Gerb. Vienybės Redakcija

Siunčiu rašinį "Paskutinis pasisakymas dėl dr. Jurgėlos išvedžiojimų". Prašau neatsisakyti jį paskelbti Tamstų redaguojamoj Vienybėje.

Ta pačia proga sveikinu su šventėmis ir jungiu dovaną.

Jus nuoširdžiai gerbias

Pranas Purnas

PASKUTINIS PASISAKYMAS DĖL DR. K. JURGĖLOS IŠVEDŽIOJIMŲ

Pirmiausia turiu pabrėžti, kad ne aš Tamstos nelauktas oponentas, bet Tamsta pradėjai "atitaisinėti" mano straipsnį "Del smūgio Lietuvos valstybingumui", paskelbto Vienybėje birželio 20 d. laidoje; įklimpote į pelkes ir ko tolyn, ko gilyn...

Mūsų lyrikas, garbingos atminties, Jonas Aistis apie politikus taip kalbėjo: — Politikoje gudrumas svarbiau negu išmintis... Aišku, kad beveik natūralu nesilaikyti moralės ir taurumo. Žiūr. Jonas Aistis Milfordo gatvės Elegijos. 153 puslapis. — Tik dr. Jurgėlos gudrumas labai nesudėtingas; jis seka komunistinių diktatūrų spaudos metodus. Tokiais "perlais", kaip dr. Jurgėla rašo, pilna Lietuvos okupanto spauda apie kiekvieną, kuris parašo ne pagal "Generalinę Liniją" — būtent: — Komentuojant straipsnį — neatsakyti iškeltas mintis, jei jos nepalankios, jas savaip pakreipti arba nutylėti, užginčyti tikrus įvykių faktus, apšaukti skelbiančiu netiesą, kitaip tariant melagium, ir užuominoms įtarti turinti ryšį su KGB tik trūksta, kad pasiūlytų uždaryti i beprotnami, ką okupanto

PRISIMENA JAV JŪRININKŲ KAPITONĄ BACIULI

1981 m. sausio 12 d.
Crown Point, Indiana

Gerb. p. Redaktore,

1979 m. rugsėjo mėn. Tamstos redaguojamoj Vienybėje, 16 nr. paminėtas dr. J. M. Bačiulio motinos vardo \$36,000 stipendijų fondas.

Jei Jūsų ir laikraščio Vienybės neapsunkinčiau, prašyčiau patalpinti keletą žodžių ir dr. J. M. Bačiulio 1949 m. sausio 24 d. man adresuotą laišką, kurio Xerox kopiją pridėdu.

1949 m. sausio m. dr. Jonas M. Bačiulis, USA laivyno kapitonas-pulkininkas, atsilankė i lietuvių DP stovyklą Garmisch (Vakarų Vokietijoje). Stovykloje buvo keletas šimtų įvairaus amžiaus lietuvių.

Dr. Bačiulio, aukšto USA laivyno karininko, i lietuvių DP stovyklą vizitas buvo visos stovyklos lietuviams maloni ir džiugi staigmena.

Suprantama, kad Stovyklos gyventojai ir jos vadovybė dr. Bačiulio atsilankymą sutiko su dideliu džiaugsmu ir pasitenkinimu. Ta proga jam buvo įteikta kukli dovanėlė motinai, kuri sūnų taip taisyklingai ir gražiai išmokė lietuviškai.

Dr. Bačiulis savo tautiečių nuoširdžiai sutiktas ir tuo susitikimu patenkintas, iš Londono parašė

spauda tokiais atvejais daro... Ar nepertoli nuėjote, ponas daktare?!..

Nesinori tikėti, kad dr. K. Jurgėla VLIKe atlikdamas tokias svarbias pareigas, nežinotų tų VLIKo nutarimų, kuriais buvo paneigtas paskutinės Nepriklausomos Lietuvos vyriausybės teisėtumas ir atsiribota nuo paskutinės, 1938 metų, Lietuvos valstybės konstitucijos. Jei Tamsta tikrai nežinai ir manimi netiki, perskaitykite profesoriaus B. Nemicko straipsnį "VLIKo metamorfozė" paskelbtą Drauge 1980 m. spalio 16 d. laidoje 4 pusl.; ten gerbiamas profesorius nurodo ne tik VLIKo posėdžių datas, bet ir posėdžių protokolų numerius.

Lietuvių liaudies išmintis sako: — Pagyrų puodas netaukuotas — Nesinori tikėti, kad Tamsta 1964 metais JAV vyriausybėje turėjote tokias aukštas pareigas, kad net Valstybės Departamentas turėjo Tamstai pranešinėti apie kiekvieną lietuvių delegacijos apsilankymą?.. Išeitų, kad tamstos pareigos buvo aukštesnės už Valstybės Sekretoriaus...

Visiems turbūt aišku, kad su tokiais asmenimis dealogas neįmanomas...

Šį rašinį noriu baigti skaudžių išgyvenimų atsiminimais — Mes beginkliai, alkani ir basi parnešėm laisvę, o partijos mums neleido jos ginti, kai buvom ginkluoti, nutukę ir mundiruoti; ir tų pačių partijų viršūnės atsiradusios tremtyje, sudraskė iki neatpažinimo jų pačių Lietuvoje sudarytąjį VLIKą ir atidavė i garbės troškuliui sergančias rankas.

Pranas Purnas

Lietuvos Nepriklausomybės kovų ir 41 metų sukilimo dalyvis, Politinių Kalinių sąjungos narys.

laišką mano vardu, kuris ir pridėdamas.

Šis mielo ir Didžiai Gerbiamo Daktaro lietuvių stovyklon atsilankymas nebuvo įprastas dienos įvykis, bet — pabrėžtina — prisimintinas atvejis būsimoms kartoms, jog esame to paties kamieno palikony.

Po 30 virš metų malonus dr. Bačiulio prisiminimas ir nuoširdūs linkėjimai.

Su pagarba

A. Šova

EMBASSY OF THE
UNITED STATES OF AMERICA
LONDON

Office of the Naval Attache

29 January, 1949

Gerbiamas p. Šova—

Laikas bėga ir nenoriu kad jūsų draugija Garmisch lagery mislyte, kad aš ją pamiršau Jūsų labai širdingą priėmimą i jūsų stovyklą šio mėnesio 18-tą. Buvo labai malonu pasikalbėti, matyt, kaip gyvena ir dar taip gardžiai su Doktoru Žymantu ir jo žmona pavalgyti.

Mamytė labai širdingai padėjo už tą gražią austą juostukę ir aš dėkoju už tą puikią dovaną — Ta dovana ypač primena — Vilnių. Tikrai sujaudinote mano širdį tokiais malonumais ir nebus galima

JAV LB Krašto Valdybos Socialinių Reikalų Komisija su pagalbiniu sąstatu Clevelande. Su jais ir kun. G. Kijauskas, SJ.

Vlado Bacevičiaus nuotr.

Atviras laiškas Vliko pirmininkui

VLIKo seime, kuris įvyko 1980 metų gruodžio 12-13 dienomis Toronte, VLIKo pirmininkas dr. Kazys Bobelis savo pranešime pareiškė:

... "LB atsakymą dalyvauti veiksnių konferencijoje New Yorke 1980 m. dėl pasirošimo Madrido konferencijai... Pagaliau kaip PLB ir JAV LB galėjo dalyvauti Lietuvos laisvinimo konferencijoje, kuomet jų vadovų pono Kamanto ir Gečo dukterys tuo laiku buvo komunistinio okupanto vaisinamos mūsų pavergtoje tėvynėje, švedamos kartu su okupantu 40 metų Lietuvos pavergimo šventę."

Dr. Bobeli, Jūsų faktai yra visapusiškai klaidingi. Veiksnių konferencija New Yorke vyko 1980 m. birželio 23 d. Tuo metu tikrai nebuvo mūsų pavergtoje šalyje ir nešvenčiau 40 metų okupacijos sukakties. Lietuvoje lankiausi kovo pabaigoje ir balandžio pradžioje. Vienintelė šventė kurią tuo metu privačiai su giminėmis švenčiau buvo Kristaus prisikėlimo šventė Vėlykos.

I Vilnių nuvažiauvau traukiniu iš Vakarų Vokietijos; kur tuo metu lankiau Vasario 16-osios gimnaziją. Gimnazija su kelione nieko bendro neturėjo. Kelionę apsimokėjau iš savų santaupų. Vykau pamatyti ir susipažinti su nematyta tėvų šalimi ir giminėmis.

Po šios kelionės Lietuva man jau nebebuvo pasakų šalis, o dalis mano kasdieninių jausmų, tautiškuo ir laisvės ilgėsio. Grįžau tautiškai sustiprėjus, pasiryžus dirbti Lietuvos gerovei, skleisti tiesą apie mūsų pavergtąją šalį. Lietuvoje gėdos tėvams nei lietuviams Amerikoje nepadariau.

Be to, noriu Jus painformuoti, kad Vasario 16-osios gimnazijoje mokslo metai baigėsi birželio 30 d. Kada liepos pradžioje sovietai pavergtoje Lietuvoje šventė 40 metų

pamiršti jūsų grupės.

Perduokit visiems mano ir mamytės geriausių linkėjimus laimingesnei ateičiai. Viso gero jūsų Kolonėj.

Su pagarba — iki pasimatymo — kovo mėnesį.

Jūsų

Jonas M. Bačiulis

JAV Jūrininkų

Medicinos Kapitonas

(Capt. J. M. Bachulis MC, US Navy)

okupacijos sukaktį, aš buvau Italijoje. Ten buvau apsisojus lietuvių kolegijoje. Iš ten nuvažiauvau i Šveicariją, kur susitikau su prof. Juozu Ehretu ir aplankiau dr. Albertą Gerutį ir jo žmoną. Amerikon sugrįžau liepos mėnesio gale.

Labai apgailestauju, kad Jūs, dr. Bobeli, kariaudamas su lietuvių Bendruomene, puolote ne tik Bendruomenės veikėjus, bet ir jų šeimas. Ką Jūs atsiekiate mane ir Dainą Kamantaitę taip apšmeiždamas? Kodėl Jūs nepastebite pozityvios jaunimo veiklos? Pavyzdžiui, Daina Kamantaitė ir aš, dalyvaudamos 1979 m. moksleivių ateitininkų vasaros stovykloje Vermonte, p. Krokytei-Stirbienei vadovaujant, buvome pagrindinės organizatorės žmogaus teisių demonstracijos Brattleboro miestelyje. Tą demonstraciją pastebėjo amerikiečių ir lietuvių spauda, radijas ir televizija. Komunistams palankios tokių demonstracijų tikrai neruošia.

Prieš baigdama noriu pareikšti, kad aš bučiau buvusi pereinotos vasaros Washingtono demonstracijos dalyvių tarpe, jei tuo metu bučiau grįžusi iš Europos. Gailiuosi, kad toje demonstracijoje nedalyvavau, tačiau ateityje bus progų savo darbais pasireikšti. Prašau Jus parodyti daugiau pasitikėjimo lietuvišku jaunimu ir jo meile Lietuvai.

Su pagarba,

Aušra Gečytė

Philadelphia, Pa.

LIETUVIŲ RANKOSE BATAMS TEPALAS LAUKIA DALININKO

Prieš karą Panevėžy buvo įsteigta batų tepalo gamykla. Jos steigėjas ir savininkas — diplomotas chemikas Venantas Morkūnas. Jo produktas buvo greitai pastebėtas, gerai įvertintas, ir jo paklausa kasdien augo.

Morkūno firma pasivadino Bitele. Bitelės firma šakojosi: pradėta gaminti muilas, įvairūs kremai, kvepalai... Lietuvą užėmus bolševikams, viskas sustojo.

Cia Amerikoje gyvena asmuo, kuris turi Bitelės gaminių formules. Jis norėtų nepriklausomoj Lietuvoj sukurtą Bitelę šiame krašte atgaivinti — pradėti gaminti jos produktus.

Jam reikalingas rimtas partneris, skambinti tel. (212) 441-7747.

1981 sausio 21 d.
New Yorkas

Gerb. Vienybės Redaktorai,

Būsiu dėkingas, jei Jūsų laikraštis neatsisakytų atspausdinti mano rašinį, pasiųstą Draugo dienraščiui, kurį redakcija man grąžino su sekančiu priedu:

“P. S. Gražiname Jūsų pasisakymą apie suruoštą parodą Vilniuje. “Drauge” citavome leidinį “Alma Mater”, kuris leidžiamas Vilniuje. Todėl polemiką su juo ir tinka vesti tik tenyščiuose leidiniuose, kaip “Tiesoje” ir kt. Red.”

Esu nustebęs, kad Draugo Red. mano paaiškinimą, kurio prašė Rytis Galvainis, palaikė poleminiu. Taip pat nemažesnė naujiena, kad Draugo Red. laiko, jog Draugo skaitytojai skaito Vilniaus “Tiesą” ir todėl pataria per ją informuoti Draugo skaitytojus.

Su dėkingumu Jūsų

V. Jonynas

1981 m. sausio 10 d.

Gerb. “Draugo” Redakcija,

Jūsų dienraščio 1980 m. gruodžio 16 d. Kultūrinio Gyvenimo Kronikoj tilpo iš “Alma Mater Nr. 4” perspausdintas Ryčio Galvainio pasirašytas straipsnis “Kokia kaina įvyko V. K. Jonyno paroda”.

Straipsnis pradamas “Mes čia Lietuvoj...” Suprantame: leidinys, su šiuo straipsniu, gautas iš Lietuvos su 15 mėnesių pavėlavimu. Dėl to, rašinio autorius slepiasi po slapyvardžiu “Rytis Galvainis”.

Tada Vilniuje ir Kaune buvo surengta dviejų dailininkų bendra paroda. Kodėl R. Galvainis temini tik V. K. Jonyną, ignoruodamas Ireną D. Griežę? Gal Galvainis niekad nematė nė šios parodos katalogo ar parodos metu prie įėjimo į muziejų iškabinto plakato?

Kultūrinio bendravimo problema JAV-se gyvenantiems lietuviams tebėra aktuali ir jautri. Galvainis, Lietuvos lietuvis, ryškina problemos naują aspektą.

Gaila, kad savo rašinį jis praranda diskusinį orumą ir spaudai privalomą korektiškumą, tuolyg subprasmindamas bet kokią to rašinio gilesnę analizę. Galvainis, štai, pateikia mano pasakytos parodos metu kalbos ištrauką. Galvainis cituojamą sakinį pertraukia daugtaškiais, cenzūruoja, “tobulai” pakeisdamas mintį:

Vienybė, 1981 m. vasario 13 d.

“Ir kiekvieną dieną, kada laužiu . . . nuostabios lietuviškos duonos riekę . . . norėčiau už tai padėkoti”.

Čia Galvainis pats klausia: “Kam padėkoti?”

Jei Galvainis būtų teisingai citavęs mūsų parodos atidarymo progą mano pasakytos kalbos sakinį, kaip jis buvo atspausdintas “Gimtojo krašto”, 1979 m. spalio 4 d. numeryje, jam to nereikėtų klausiti. O sakiau štai ką:

“Ir kiekvieną dieną, kada aš laužiu juodos duonos, nuostabios lietuviškos juodos duonos riekę, aš visuomet savo mintimis ateinu prie tų, kurie savo rankomis tą duoną gamina. Aš norėčiau šiandien, tą nepaprastai iškilingą man valandą, jus pasveikinti ir jiems už tą duoną padėkoti”.

Arba vėl, kitoj straipsnio vietoj Galvainis sukarpo sakinius, iškraipydamas tekstą ir tuom pačiu turinį:

“Gal iš tikrųjų staiga pamilo jo meną net Sigismundas Šimkus ir dėl to Jonynui beliko” jungtis prie tos meilės?”

Galvainis, ir vėl, deda daugtaškius, nepabaigia sakinio.

Mano, V. K. Jonyno, originalioj kalboj tekstas skambėjo šitai:

“Aš žinau, kad visos šitos pastangos yra Jūsų darbo ir Jūsų meilės tėvynei vaisius. Aš turiu Jums atvirai pasakyti, kad prie šitos meilės aš nuoširdžiai noriu jungtis su Jumis.”

Galvainis čia tendencingai išmetė žodžius “meilės tėvynei.” Nemačiau, kad toks beatodairinis teksto iškraipymas yra doras ir tinkamas būdas apie mūsų parodą ir nuotakas informuoti šių parodų nemačiusius Lietuvoj.

Tiesog yra klaidus Galvainio kaltinimas mano studijų kolegai grafikui Vytautui Jurkūnui:

“. . . kuris kadaisė skuto V. K. Jonyno pavardę po K. Donelaičio iliustracijomis . . .”

Šis leidinys buvo atspausdintas Kaune 1951 m. kaip Donelaičio “Metų vertimas į rusų kalbą su prof. V. K. Mykolaičio-Putino įvadu ir mano iliustracijomis. Ši leidinį turiu savo bibliotekoj New Yorke. Įprastinėj šio leidinio metrikacijoj figūruoja tik rusiškos pavardės. Niekur V. Jurkūnas ten neminimas. Tai piktas ir ižeidžiantis prasiimanymas.

Toliau Galvainis ir vėl rūpinasi: “Kokia kaina įvyko V. K. Jonyno paroda”. Ir vėl jis kažkuom įtarinėja tik vieną Jonyną. Jei Galvainiui tikrai taip rūpėjo, kodėl dviejų dailininkų paroda susilaukė spaudos ir visuomenės dėmesio, jis būtų skaitęs ta progą išleistą katalogą. Jame Jonas Urbonas, Vilniaus Dailės Muziejaus direktoriaus pavaduotojas, įvade cituoja menotyrininkės I. Korsakaitės mano kūrybos vertinimą:

“Vytautas K. Jonynas mūsųose žinomas kaip grafikas, išvaręs gilią vagą medžio gravūros srityje bei knygų iliustravime. Kaip rašo I. Korsakaitė, jis “. . . pirmasis lietuvių grafikoje pasirėmė liaudies raižinių tradicijomis, kurios vėliau turėjo labai didelės reikšmės lietuvių grafikai.”

Jonas Urbonas, baigdamas, įvade nuo savęs priduria:

“Grafikos menas, piešėjo talentas lydi dailininką visą jo gyvenimą, ką jis bekurtų ir kur bedirbtų. Vytauto K. Jonyno grafikoje, kurios dalis eksponuojama šioje parodoje, nepūtruktama gija teka giliai įsivinto realizmo pasaulėjauta, kurios nepaveikė svetimi vėjai, ir todėl šis jo kūrybos bruožas daro parodą meniškai vertingą ir savo šaknimis susijusia su lietuvių grafikos tradicijomis.”

Dailininkę Ireną D. Griežę tam pačiame parodos kataloge Jonas Urbonas šitai apibūdina:

“Šioje parodoje dailininkė ekspozuoja aliejinę tapybą bei pasteles, sukurtas paskutiniųjų dešimties metų laikotarpiu. Irenos D. Griežės kūriniai — tai ją supančio pasaulio reiškinių, gamtos nuotaikų spalvinės vizijos, pasižyminčios nekasdieniniu kompoziciniu sprendimu, subtilia spalvine harmonija, profesine kultūra.”

Manau, kad “ši kaina” parodos rengėjams Vilniuje, o vėliau ir Kaune, buvo pakankama, kad parodos buvo suorganizuotos, o mes kaip dailininkai asmeniniai buvome labai šiltai ir nuoširdžiai priimti, už ką ir dabar esame giliai dėkingi.

Man taip pat labai gaila, kad Lietuvos dailininkai neturi galimumo suruošti savo kūrinių parodos Amerikoje. Grįždamas iš Lietuvos 1974 m. oficialiai, su Vilniaus Dailės Muziejaus leidimu, atsivežiau į Ameriką apie 90 lietuvių grafikos darbų, tikslu surengti čia tų darbų parodas.

Tikrai negera, kad Amerikoje jokia lietuvių organizacija nesutiko išnuomuoti tokiai parodai rengti patalpų. Prisėjo šią darbų parodą Amerikos Lietuvių Fondacijos pastangomis surengti Great Necko, N. Y. viešojoje amerikiečių bibliotekoje, parodų salėje.

Apie šią parodą didžioji lietuvių spaudos dalis “sąžiningai” nutylėjo.

Negana to, iš Lietuvių Bendruomenės Apygardos Valdybos New Yorke gavau raštą, kad mano darbai į šios organizacijos ruošiamas parodas daugiau nebus priimami. Tuo “patriotiniu” pavyzdžiu pasekė kai kurios organizacijos Chicagos ir Los Angeles miestuose.

Vietoje “mezgęs” prielaidas su įvairiais įtarinėjimais mudviem dėl mūsų parodų Lietuvoje surengimo Rytis Galvainis lengva galėjo išsiaiškinti, kur slypi tikros priežastys dėl kurių lietuvių dailininkų darbai negali būti rodomi išveivijos lietuvių parodų salėse.

Baigiant dar maža smulkmena: Rytis Galvainis nežino, kad Jungtinės Amerikos Valstybės į Tarybų Sąjungą rūgių neeksportuoja. Labai gerai žinojau, kieno pagamintą juodą ruginę duoną Lietuvoje valgiau ir kam skyriau savo padėką.

V. K. Jonynas

Tikrai būsiu dėkingas už šmeižtų atitaisymą, kurį persispausdino ir Tėviškės žiburiai Kanadoje, o taip pat Elta, savo iškarpyto talento, parodė teikdama spaudai informaciją. Ja pasinaudojo ir brooklynietis Darbininkas. Žmonės darbuojasi!

V. K. J.

Didžiai gerbiamas p. Redaktorai. Maloniai prašau atspausdinti šį mano laišką. Nerašyčiau jeigu 1981 m. sausio 16 d. Vienybės laidoje Frank Stepan rašinyje nebūtų tiek iškraipymų, netiesos ir prasimanymų, užgauliai norint mane apjuodinti pažeminti. Cituoju:

Naujienose J. Kapačinskas, rašydamas apie savo išleistą knygą spalio 29 d. nr. cituoja 1975 m. II. 7 d. Vienybėje išspausdintą str. “Trojaus arklis” Sandaroje, kur buvo rašoma ir paminėta, tarp kitų asmenų, liaudininko Kapačinsko pavardė, kad jis atėjęs į Sandarą su panegeriškomis korespondencijomis. Kai Kapačinskas parodęs red. M. Vaidylai tą žinutę, tai esą pastarasis nusišypsojęs ir numojęs ranka”.

Neaišku, kada mano paties buvo parašyta apie savo knygą? F. Stepan nenurodo Naujienų numerio nė metų. 1980 m. Naujienų pati Redakcija pasinaudojo mano knygos “Spaudos Baruose” būdingesnėmis žiniomis.

Kitoje pastraipoje rašo, cituoju:

“Mano turimomis žiniomis, liaudininkų grupė red. Vaidylos prašė duoti jiems vieną puslapį Sandaroje jų medžiagai spausdinti. Tą žinią tvirtina ir Chicagoje gyvenęs artimas Vaidylos bičiulis, bet šis nesutikęs. Tik Kapačinskui pasisekė Sandaroje įsikurti ir paruošti dirvą liaudininkams su G. Lazausku perimti Sandarą”.

Turiu pareikšti, kad F. Stepan klysta, prisegdamas man partinę etiketę ir tvirtindamas, kad paruošiau dirvą liaudininkams su G. Lazausku perimti Sandarą. Dar kartą pareiškiu, kad nepriklausau jokiai partijai, nei liaudininkams, kaip mane nori padaryti F. Stepan ir nieko bendro neturiu su “Sandaros” perdavimu G. Lazauskui.

Toliau F. Stepan rašo, cituoju:

“Iš to čikagiečiai komentuoja, kad “Mauras atliko savo darbą ir išėjo”. Būdinga, kad J. Kapačinskas į Vienybės str. “neturėjo laiko” atsakyti, kol red. M. Vaidyla buvo gyvųjų tarpe, o laukė ištisus penkis metus, kol išspausdino savo naują knygą . . .”

Nesuprantu, kodėl F. Stepan taip užgauliai atsiliesė apie mano darbą “Sandaros redakcijoje, pavadindamas “Mauras atliko savo darbą ir išėjo”. Nežinau, kas jam aitrino širdį? Ar mano uolumas nepatiko, ar bijojo konkurencijos, kad savo šešėliu jo autoriteto neužstočiau? . . . O ne tiesą taip pat tvirtina, praėjo penki metai nuo M. Vaidylos mirties, kol išspausdinu savo knygą. M. Vaidyla mirė 1976 m., o mano paskutinioji knyga “Spaudos Baruose” išspausdinta 1979 m., tai yra trys, o ne penki metai. Iš mano pasisakymų, manau, kad skaitytojas pats galės nuspėti, kas kalba faktais, o kas šiaip sau švaistosi savo paties prasiimanymais.

Tikiuosi, kad šį mano laišką atspausdinsite kiek galima greičiau, už ką iš anksto dėkoju.

Su pagarba

Juozas Kapačinskas

SPORTAS

Edvardas Šulaitis

Š. AMERIKOS LIETUVIAI SPORTININKAI AUSTRALIJOJE

Š. Amerikos lietuviai sportininkai (pagrindą sudarė JAV jaunuoliai) 1980 m. pabaigoje ir šių metų pradžioje viešėję Australijoje, ten sužaidė 32 rungtynes su vietos lietuviais bei australiečiais sportininkais. Išvykoje dalyvavo trys komandos: mergaičių tinklinio, jaunių krepšinio ir vyrų tinklinio. Taip pat sportinės delegacijos sudėtyje buvo ir viena mergaitė tenisininkė.

Krepšininkai išvykoje rungtyniavo 11 kartų ir dešimtyje iš jų išėjo laimėtojais. Mergaitės tinklininkės turėjo 10 susitikimų ir pelnė aštuonias pergales, o vyrai — iš 8 rungtynių laimėjo 6. Tris kartus tenise rungtyniavo R. Tallat-Kelpšaitė iš Peorija, Ill. ir visus kartus laimėjo. Bendras balansas — iš 32 rungtynių pralaimėtos tik penkios.

Įdomus tas faktas, jog Australijos lietuviams sportininkams svečiai iš Š. Amerikos pralaimėjo tik vieną kartą. Pralaimėjimą patyrė jaunieji krepšininkai, kurie 37-49 pasekme turėjo nusileisti 1980 m. Australijos lietuvių meisteriui — Geelongo Vyties vyrams. Beje, beveik visas rungtynes Š. Amerikos liet. jaunieji krepšininkai žaidė prieš vyrų komandas, taip kaip ir mergaitės tinklininkės — prieš moteris tinklininkes.

Buvusieji Australijoje tvirtina, jog Š. Amerikos lietuvių jaunių krepšinio rinktinė pralaimėjimą patyrė atsimušusi į labai kietą ir fiziniai per daug aštrų Geelongo žaidėjų žaidimą, kuriam svečiai iš Amerikos kontinento nebuvo pasiruošę. Tos rungtynės mandagiems svečiams sukėlė tam tikrą kartėlį, nes šeiminkai, kaip atrodė, bet kokia kaina siekė pergales.

ATVYKO Į SYDNEY

Š. Amerikos liet. sportininkai, kurių grupei vadovavo Chicagos Neries ir V. Vakarų sporto apygardos veikėjas Zigmas Žiupsnys, Australijos pirmąją sustojimo vietą Sydney pasiekė gruodžio 22 d.

Jau sekančią dieną jaunieji krepšininkai išmėgino jėgas su vietos Kovo sporto klubo vyrais ir juos įveikė 48-38. Šiose rungtynėse žaidė visi išvykoje dalyvavę Š. Amerikos rinktinės nariai: J. Karpis, R. Kalvaitis, A. Zylė, S. Dessette, D. Siliūnas, A. Miškinis, V. Liškūnas, L. Kedys ir R. Žiupsnys. Beje, per šias rungtynes gana stipriai susižeidė A. Miškinis iš Clevelando, kuris vėliau per visas rungtynes tegalėjo būti tik žiūrovų tarpe.

Kalbant apie nesėkmes, reikia pasakyti, jog ligą aplankė ir tenisininkė Tallat-Kelpšaitė, kuri po trijų rungtynių susirgo ir iki išvykos pabaigos reikiama neatsigavo. Pabrėžtina, jog išvykos dalyviai Chicago paliko šaltą žiemos dieną, o Australijoje juos pasitiko vasara su neįprastais karščiais. Tas irgi daug

turėjo įtakos prie svečių nuotaikos ir pasirodymo.

Pažymėtina, jog jaunieji krepšininkai žaidė 31-je Australijos lietuvių sporto šventėje ir ten, be jau minėto vien pralaimėjimo, pasiekė visas pergales. Daugumą pergalių svečiai pelnė lengvai; didesnę pasipriešinimą jiems užkūrė Melbourne Varpo žaidėjai, kurie beveik visas rungtynes vedė kelių taškų skirtumu ir tik pabaigoje nusileido "jankiams" 40-42.

Sporto šventės pabaigoje buvo sužaistos rungtynės tarp Š. Amerikos jaunių ir Australijos lietuvių vyrų rinktinė. Čia svečiai irgi iškovoję pergalę, nors tik vieno taško skirtumu — 56-55. Daugiausia taškų sukrovė aukštaugis Jonas Karpis iš Toronto (22). Šeiminkų tarpe geriausiu medžiotu buvo A. Vieraitis (17).

MERGAITĖS TINKLININKĖS

Š. Amerikos mergaičių tinklinio rinktinė pirmąjį pralaimėjimą patyrė pradinio sustojimo vietoje — Sydnejuje, žaisdamos prieš australiečių Front St. komandą, kuri yra laikoma viena iš pajėgesnių New South Wales provincijoje. Pralaimėta ir prieš Australijos rinktinę. Šiaip prieš lietuvių komandas nesulaukta didesnio pasipriešinimo.

Š. Amerikos tinklininkės atstovavo — A. Pleirytė, M. Oškeliūnaitė, M. Donskytė, D. Sutkutė, V. Sutkutė, D. Aušraitė, R. Maželytė ir D. Bankauskaitė.

Šalia jaunių krepšininčių ir mergaičių tinklininkių rungtynės ir vyrai tinklininkai, nors 4 iš jų buvo tie patys jaunių krepšinio komandos nariai. Prisidėjus keliems vyrams tinklininkams entuziastams (jie į Australiją vyko savo lėšomis), netikėtai gimė ir ši komanda.

Tačiau taip "sulopyta" Š. Amerikos vyrų tinklinio rinktinė nugalėjo visus priešininkus iš Australijos lietuvių tarpo Sydnejaus Kovą 3-0, Adelaidės Vytį 2-0, Sydnejaus Kovą 2-0, Melbourne Varpą 2-0, Hobarto Perkūną 2-1 ir Geelongo Vytį 2-1. Pralaimėjimus patyrė prieš Heidelberg — Viktorijos provincijos čempionus ir Cannberos Goblets — ICT čempionus.

Vyrų tinklinio komandoje žaidė: J. Gedvilas, T. Gedvilas, R. Žiupsnys, V. Liškūnas, R. Kalvaitis, L. Kedys, J. Kazlauskas.

Š. Amerikos lietuviai sportininkai Australijoje susilaukė daug šilumos ir įvertinimo. Jie ten pasirodė kaip neblogi mūsų ambasadoriai, gerai reprezentavę Š. Amerikos lietuvių sporto šeimą.

Šia išvyką įgalino Š. Amerikos liet. fiz. aukl. ir sporto sąjungos finansinė parama, o taip pat ir privatūs aukotojai. Iš viso būta išlaidų apie 40 tūkst. dolerių, iš kurių apie pusę turėjo padengti patys važiuojantieji sportininkai. Dėl to dalis važiuoti turėjusių atkrito.

Lietuviai sportininkai iš JAV ir Kanados sporto žaidynių uždaryme per Australijos Lietuvių Dienas 1980 gruodžio 31 d. Adelaidėje.

Sumaišė du brolius

Jau šiame skyriuje buvome rašę apie Notre Dame universiteto sporto direktorių, lietuvių kilmės — Ed "Moose" Krause, kuris nuo šių metų pradžios išėjo į pensiją.

Jo nuotrauką, kartu su kitų lietuvių grupe, patalpino Draugas (sausio 23 d. laidoje). Po ta nuotrauka tarp kitko sakoma: "Ed. Kriaučiūnas dalyvavo Lietuvos krepšinio rinktinėje, kuomet 1939 m. ji išsikovojo Europos krepšinio meisterio titulą".

Reikia pažymėti, jog Ed. Krause-Kriaučiūnas niekada nėra žaidęs Lietuvos krepšinio rinktinėje. Joje žaidė Edvardo brolis Phil, kuris Lietuvoje buvo žinomas Felikso vardu.

Ant šios Draugo klaidingos meškerės užsikabino ir Sandara, kuri persispausdinusi nuotrauką ir parašę, padarė tą pačią "nuodėmę".

Philadelphia, Pa.

Pereitų metų pabaigoj Philadelphijoje įvyko BALF vajui pagelbėti koncertas-vakariėnė. Dalyvių buvo pilna Šv. Kazimiero par. salė. Iš pelno kasmet BALFo centrui pasiūncia — apie \$1,800 ir apie \$800 — Vasario 16-osios Gimnazijai Vokietijoje. Kolonijos BALF pirminkas F. Andriūnas papasakojo šios šalpos organizacijos veiklą ir reikalingumą.

Meninei programai vadovavo R. Raubertaitė. Dainavo Ona Šalčiūnienė, akompanuojant Frances Stankus. Dainavo ir Vilties choras, vadovaujant F. Stankus. Chorui akompanavo P. Vaškys, jr. Visi menininkai programą atliko neimdami mokesčio. Pietūs puikiai paruošė Marija Raugienė ir Bronė Karaškienė. Išlaimėjimams dovanas sudovanojo: F. Andriūnas, M. Raugienė, B. Karaškienė, V. Šuopis.

ATIDARYTAS NAUJAS DANTŲ GYDymo CENTRAS

DR. DONATAS ALEKSANDRAVIČIUS, VEDEJAS

Metro Dental Service, P. C.

116-06 MYRTLE AVENUE
RICHMOND HILL, N. Y. 11418

Prieinamos kainos, modernūs įrengimai, patogus privažiavimas
Jamaica ir Myrtle Ave. autobusais, atidarytas kasdien vakarais
ir šeštadieniais.

SKAMBINTI: [212] 441-0909

Susitarti dėl laiko ir patikrinti kainas

Namų pirkimo, pardavimo, apdraudos
ir visais reikalais kreipkitės į

John Orman Agency

REAL ESTATE & INSURANCE

PILDOMI MIESTO, VALSTYBĖS IR FEDERALINĖS
VALDŽIOS MOKESČIŲ PAREIŠKIMAI.

Geriausias patarnavimas

110-04 JAMAICA AVE., RICHMOND HILL, N. Y. 11418
Telefonas: Virginia 6-1800

BOSTON, MASS.

Equal Times laikraštis sausio 25 idėjo Dawn Petronis fotografiją ir rašo, kad Dawn pakeitusi savo profesiją. Petronis seniau mokytojavo Bedford mokyklose ir ilgesnį laiką Northeastern universitete. Tas jai nebeatikė, ji pasirinkusi naują karjerą apdraudus bendrovėje. Ji sakanti: "Mano tėvas buvo mėgėjas astronomas. Todėl jis savo dvi dukteris pavadinęs žvaigždžių vardais. Mane jis pavadino Aušrelė, kas angliškai reiškia — Dawn." Taigi iš Aušrelės virto Dawn ir iš mokytojos — draudimo agentė.

Parkway and West Roxbury Transcript laikraštis sausio 28 rašė apie pasisakančius dėl grįžtančių įkaičių. Be kitų minima Ann Marie Raulinaitis, spokeswoman for WKOX radio.

Smuikininko Izidoriaus ir pianisto Vytenio Vasyliūno koncertas įvyks kovo 1 d. 3 val. p. p. First and Second Church salėj, Bostone, Marlboro, St. 66.

Skautų tradicinė Kaziuko mugė rengiama kovo 8, sekmadienį, So. Bostono Lietuvių Piliečių D-jos 2-ro ir 3-čio aukšto salėse. Atidarymas 11:30 val. priešpiet. Programa: pietūs, vaidinimas ir "mugė".

Minkų radijo valandos vaidinimas įvyks kovo 29 d., 3:30 val. popiet So. Bostono Lietuvių Piliečių D-jos salėj.

Valentinos Balsienės iš Toronto, Ont., Kanados, keramikos darbų parodą balandžio 4-5 rengia Lietuvių Tautodailės Institutas.

Dail. Alfonso Dargio kūrinių parodą balandžio 25-26 rengia Bostono vyr. skaučių židinys.

Laisvės Varpo koncertas bus balandžio 26, per Atvelykį, So. Bostono Lietuvių Piliečių D-jos salėj.

Detroito skautų ir skaučių veiklos 80 m. minėjimas įvykęs sausio 17-18 d. d. Iškilmingose pamaldose Jono Urbono nuotr.

Brockton, Mass. Šv. Kazimiero lietuvių parapijos choro koncertas įvyks gegužės 10, sekmadienį, 3 v. popiet North Junior High School auditorijoje, 108 Oak St., Brockton, Mass.

VEIKLŪS LIETUVIAI

LB Cape Codo apylinkės nariai energingai reagavo Washingtone suimtu lietuvių demonstrantų atveju. Kultūros ir švietimo reikalams Cape Codo apylinkės nariai sudėjo \$162; iš kasos pasiuntė \$50 lietuvių jaunuolių sportininkų kelionei į Australiją paremti; Balfui skirta \$10; lietuviškai spaudai paremti skirta \$40; užprenumeruotas žurnalas Lituanus Cape Cod Community College bibliotekai. Nupirkta lietuvių literatūros ir meno knygų, kurios įteikiamos tai pačiai bibliotekai Vasario 16-osios minėjimo proga.

LITHUANIAN FEDERAL CREDIT UNION

KASA

— LIETUVIŲ KREDITO UNIJA LIETUVIAMS —

86-01 114th St., Richmond Hill, N. Y. 11418
Tel. (212) 441-6799

Geriausios sąlygos taupyti ir skolintis lietuviškoj įstaigoj, kur kiekviena taupomoji sąskaita federalinės valdžios įstaigų apdrausta iki 100,000 dolerių.

BANKAI UŽ PAPRASTAS SANTAUPAS DUODA TIK 5.5%, O KASA DUODA 7% PALŪKANŲ

Share Certificates Kasoje neša 12.5% efektyvias metines palūkanas. Investuoti galima 500 dolerių vienetais trim, šešiem mėnesiam, arba ilgesniam laikui.

Money Market Certificates duoda tokius pat aukštus nuošimčius, kaip ir bankai už Certificates of Deposit. Galima investuoti 10,000 dol. nemažiau, kaip 6 mėnesiam.

Paskolos Kasoje gaunamos už mažesnius procentus ir lengvesnėm sąlygom, kaip bankuose.

Kasos taupymo ir skolinimo įstaiga jūsų patogumui veikia šešias dienas savaitėj ir kiekvienos darbo dienos vakarą.

Atsilankykite Kasoje, arba paskambinkite dėl informacijų kaip iš banko pervesti jūsų santaupas į Kasos kooperatyvą. Patarnavimas lietuvių ir anglų kalbomis.

SILVER BELL BAKING CO.

A. Radziūnas, savininkas

Mūsų specialybė lietuviška duona, pyragai vedybiniams ir kitokiems pokyliams.

Tel. 779-5156

43-04 JUNCTION BLVD., CORONA, QUEENS, N. Y. 11368

ĮVAIRIOMS PRŪGOMS GĖLIŲ GAUSITE

ALICE'S FLOWER SHOP

107-04 JAMAICA AVENUE, RICHMOND HILL, N. Y. 11418
Maloniai kviečiame kaimynystėje gyvenančius tautiečius atsilankyti arba paskambinti telefonu 846-5454. Vakare 835-4149

CIA RASITE NUOSIRDŲ LIETUVISKĄ PATARNAVIMĄ.

J. MATTHEW P. BALLAS FUNERAL HOME

MODERNI, VĖSINAMA KOPLYČIA

A. J. BALTON-BALTRŪNAS
LICENSED MANAGER AND NOTARY PUBLIC

660 GRAND ST., BROOKLYN, N. Y. 11211
Tel. STagg 2-5043

Juozas Kavaliauskas

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS

Licensed Pennsylvania and New Jersey

1601 S. SECOND STREET, PHILADELPHIA, PA.
Telefonas DEWey 4-5136

VIENYBĖ

Vilniaus peisažų paroda ruošiamą kovo 14 ir 15 Kultūros židinio didžiojoje salėje. Bus išstatyta 75 dail. N. Alperio kūriniai. Dailininkas visą savo gyvenimą praleido Vilniuje ir nutapė jo romantiškus kampelius, Vilnelę, Nerį, miesto siauras gatveles ir kita.

Laisvės Žiburio radijo pavasario renginys įvyks gegužės 2, šeštadienį, Kultūros židinyje. Bostono vaidintojų grupė suvaidins Antano Gustaičio linksma komedija Sekminių vainikas. Režisuoja — Aleksandra Gustaitienė.

Smuikininkas Izidorius Vasyliūnas rengia koncertą Kultūros židiny kovo 14, šeštadienį, 4 v. popiet.

Pabaltiečių šachmatų turnyras rengiamas kovo 21-22 Kultūros židinyje. Informacijos ir registracijos reikalais kreiptis į LAK šachmatų sekcijos pirmininką Arūną Simonaitį, 104-40 114 Street, Richmond Hill, N. Y. tel. 212 848-5218.

Leonardui Kiaušui Fairleigh Dickinson universitetas, Rutherford, N. J., suteikė magistro laipsnį — Master of business administration.

Leonardas yra miškų inžinierius Jono ir Natalijos Kiaušų sūnus, solistės Angelės Kiaušaitės brolis. Jis lankė lituanistinę mokyklą Kearny ir Elizabethe, yra baigęs muzikos mokyklą piano skyrių, o taip pat baigęs Upsala kolegiją E. Orange, N. J., bakalauro laipsniu — Bachelor of Arts. Vėliau lankė Fairleigh Dickinson universitetą.

Dr. Vytautas Dambra, neseniai išėjęs iš Amerikos diplomatinės tarnybos į pensiją, buvo išvykęs į Tolimuosius Rytus, o dabar 2-3 mėnesių atostogoms iškeliavo į Caracas, Venezuelą.

KASOS Kredito Unijos taupytojų ir narių metinis susirinkimas įvyks kovo 15, sekmadienį, 2 val. popiet Kultūros židinio mažojoje salėje. Nariai ir artimieji kviečiami atsilankyti ir arčiau susipažinti su KASOS taupymo bei skolinimo įstaigos veikla ir tikslais. Svečiai bus pavaišinti kavute.

ATSIŪSTA PAMINĖTI

“Rytų Lietuva” — Istorinių bei etnografinių studijų rinkinys. Studia Lituanica IV. Redaguotas Algirdo M. Budreckio. Vilniaus Krašto Lietuvių Sąjungos leidinys. Išėjo 1980 m. spalio 9 d. 628 psl. Iliustruota. Tiražas 1,200 egz. Spaudė M. Morkūno spaustuvė Chicagoje.

Knygoje atspausdinta vienuolikos autorių studijos; autoriai yra kelių kartų, įvairių įsitikinimų bei išsimokslinimo. Jų studijos net skirtingais dešimtmečiais parašytos.

Knygos reikalais kreiptis į Eugeniją Bulotienę, 415 Goldengate W. Ave., Detroit, MI 48203.

VERTINGAS LEIDINYS

Tik ką iš spaudos išėjo ilgai laukta knyga anglų kalba “Soviet Genocide in Lithuania”, parašyta prieš 7½ metų mirusio dr. Juozo Pajaujo.

Knygą išleido Stepo Zobarsko Maryland Books leidykla. Leidinys, gausiai dokumentuotas, ir iliustruotas, pradedant Molotovo-Ribbentropo pakto slaptais protokolais 1939 m. bei Raudonosios armijos išleistu žemėlapiu, jau 1939 m. atvaizduojančiu Lietuvą, Latviją ir Estiją tarybinėmis respublikomis, ir baigiant šturpiomis tardymų kameros, kankinimų įrankių ir nukankintųjų fotografijomis, bei Sibiro tremtinių liudijimais.

Knygą galima įsigyti Darbininko administracijoje, arba pas leidėją.

Rašytojas Stepas Zobarskas skaito savo kūrybą literatūros vakare, kuriame jis buvo pagerbtas ryšium su jo 70 m. amžiaus sukaktimi.

Salomėjos Narkėliūnaitės nuotr.

Rašytojui Stepui Zobarskui 70 metų

Rašytojas ir knygų leidėjas Stepas Zobarskas sausio 17 sulaukė 70 metų. Ta proga vasario 14 Kultūros židinyje buvo suruoštas su rašytoju pokalbis apie jo kūrybą ir literatūrinę veiklą. Apžvelgė rašytojas poetas Stasys Santvaras iš Bostono. Buvo ir literatūros vakaras. Savo kūrybos skaitė sukaktvininkas Stepas Zobarskas, Leonardas Andriekus, Stasys Santvaras ir Kotryna Grigaitytė. St. Zobarsko novelę “Monsinjoro suoliukas” paskaitė akt. Vitalis Žukauskas. Programą vedė Paulius

Jurkus. Po programos buvo kavutė.

Stepas Zobarskas nuo 1928 metų aktyviai dalyvavo lietuvių spaudoje bei literatūroje. Išleido eilę knygų jaunimui, už jaunimo literatūrą yra gavęs ir premijų. Jo novelių yra išverstų į prancūzų, vokiečių, anglų, italų kalbas. Vokiškai išėjo knyga “Das Lied der Sennen”.

Maryland Books leidykla, Woodhaven, New York, įkūrė 1961 metais.

Iš viso yra išleidęs arti šimto leidinių. Jis rūpinosi lietuvių autorių vertimu į anglų kalbą. Yra išleidęs lietuvių autorių vertimų. Pasisekimo susilaukė Selected Lithuanian Short Stories ir Lithuanian 700 years, kurios dabar išėjo jau net penktoji laida.

Vakare buvo ir jo parašytų bei išleistų knygų parodėlė.

Tame pačiame literatūros vakare buvo paskelbta, kad 1980-ųjų metų Lietuvių Rašytojų Sąjungos premiją laimėjo poetė Kotryna Grigaitytė už savo poezijos rinkinį “Marių vėjui skambant” ir bendrai už visą savo kūrybą. Premijos įteikimas įvyks vėliau. Premijai skirti komisija posėdžiavo Kultūros židinyje vasario 14 d. ir tą premiją paskyrė balsų dauguma.

Prof. Juozo Brazaičio raštų antras tomas sulaužytas į puslapius ir baigta trečia korektūra. Šiame tome “Nuo Maironio iki Brazdžionio” surinkti spausdinti ir nespausdinti Brazaičio straipsniai ir studijos apie septyniolika mūsų rašytojų. Raštus redaguoja Alina Skrupskelienė ir Česlovas Grincevičius. Leidžia į Laisvę fondas.

Salomėjos Narkėliūnaitės nuotr.

Dalis publikos, dalyvavusios literatūros vakare vasario 14 d. Kultūros židinyje. Priekyje iš k. į d.: poetas Leonardas Andriekus, 1980-ųjų metų Lietuvių Rašytojų Sąjungos premijos laureatė poetė Kotryna

Grigaitytė, poetė Ona Balčiūniene-Audronė, rašytoja Nelė Mazalaitė, poetas Stasys Santvaras, rašytojas Stepas Zobarskas.